

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Institut Sankt Joseph – Mine 14 år som skoleleder på den internationale katolske skole på Østerbro 1995 - 2009.

- som oplevet af Herluf Eriksen.

I mine 10½ skoleår på Sankt Birgitta Skole i Maribo fulgte jeg på afstand udviklingen på de øvrige 23 katolske skoler i Danmark. De to skoler i Nyborg og Randers måtte lukkes, men ellers var de katolske skoler respekterede som solide undervisningssteder, hvor man foruden den faglige indsats tog sig godt af den enkelte elev. Og de manglede ikke elever,

To af skolerne var væsentligt større end de øvrige 20, og det blev i Undervisningsministeriet anerkendt ved, at skolelederne her blev rykket et løntrin op efter en fælles henvendelse fra de to skoler til ministeriet. Det var Rygaards Skole i Hellerup og Institut Sankt Joseph på Østerbro, som begge havde 600-700 elever.

En gang årligt udarbejdede Katolsk Bispekontor en oversigt over elevtallet på de katolske skoler, og her havde jeg med undren set, at elevtallet på ISJ år efter år faldt, uden at der åbenbart blev gjort nok for at hindre det. Gennem 10 år faldt elevtallet fra 739 til 268, så mange lokaler i den store, præsentable bygning over for den amerikanske ambassade stod tomme. Bestyrelsen besluttede så at udleje hele 3. sal til den kirkelige organisation, Økumenisk Fællesråd. Det indbragte en husleje på 129.000 kr. til skolens stadigt mere slunkne kasse (-Alene i regnskabsåret 1992 havde skolen et underskud på kr: 1.598.687 kroner!). Men havde de 6 udlejede klasselokaler været fyldt med elever, havde det indbragt ca. 6 mio. kr. om året alene i statstilskud. Hertil kommer skolepengene for 120 elever ca. 1.150.000 kroner.)

Skolelederen gennem 18 år, Lilian Jespersen, gik på pension i oktober 1994, og jeg deltog sammen med mange andre skoleledere i afskedsreceptionen. I skolens store, statelige teatersal holdtes de sædvanlige taler ved en sådan lejlighed, og Lilian Jespersen flettede ind i sin afskedstale, at hun var glad for at kunne sige, at hun afleverede skolen i en bedre stand, end hun overtog den. Jeg stod op ad den ene

væg ved siden af skoleleder Jørgen Stegelmann fra Krebs` Skole, og jeg husker, at vi så intenst på hinanden ved disse ord. Men man siger jo ikke noget ved sådan en lejlighed!

Hjemkommet fra denne begivenhed besluttede jeg mig til at søge stillingen, der havde været opslået et stykke tid, og jeg indsendte ansøgningen per mail 10 minutter inden fristen udløb, en af de sidste dage i oktober. Jeg blev indkaldt til en samtale på skolen den 6. november 1994, og derefter hørte jeg ingenting i 3 uger. Derfor havde jeg afskrevet stillingen, men blev så ringet op af bestyrelsens formand, Peter Løgstrup, den 27. november og fik tilbudt stillingen. Jeg fik 2 dages frist til at overveje det og drøfte det i familien. Efter familieråd sagde jeg Ja tak.

Vores families situation i Maribo var jo, at de to ældste piger allerede var flyttet hjemmefra, nummer tre gik i I G, og den yngste gik i 7. klasse. Erfaringen på Lolland er, at når børnene skal have deres videregående uddannelse, flytter de fleste til København. Og derefter kommer de kun hjem på besøg. Derfor ville det passe os godt at flytte tilbage til Hovedstaden, og i forbindelse med overtagelsen af lederstillingen på ISJ fik vi tilbudt en rummelig lejlighed på 3. sal i den ene fløj til en favorabel husleje.

Stillingsskiftet blev offentliggjort den 1. december både i Maribo og på Østerbro, og min souschef, Ove Nielsen, blev konstitueret som ny skoleleder på Sankt Birgitta. En stilling han i øvrige beholdt i mere end 25 år.

Bestyrelsesformand Peter Løgstrup. (Søn af K.E.Løgstrup og søstrenes advokat.)

På Østerbro blev alle informeret om den nye skoleleder af Peter Løgstrup via en uddelt folder. "Ham kender jeg!" udbrød en af de to lærere på skolen, som kendte

mig i forvejen – dels fra min seminarietid og dels fra Rygaards Skole i Hellerup. (Ester Sørensen og Sunniva Hammarstad). Jeg deltog i afslutningsfrokosten inden juleferien på begge skoler. På ISJ nævnte jeg, at jeg havde forstået, at skolens navn i lokalsamfundet var så belastet, at vi måske skulle overveje et nyt navn: navnet "Jeanne d'Arc Skole" er jo ledigt, sagde jeg, og 200 elever fra den kom her til ISJ, efter at skolen på Frederiksberg blev bombet den 21. marts 1945. Jeg omtalte naturligvis også skolens faldende elevtal, og jeg sagde til lærerne: "Jeg skal nok sørge for, at vi får nye elever. Men det er jer, der skal sørge for, at de bliver her!"

Juleferien tilbragte jeg hos min familie i Maribo, og der besluttede vi, at familien skulle blive resten af skoleåret i Maribo, mens jeg skulle være i min nye skole på Østerbro fra søndag aften til fredag eftermiddag. I begyndelsen af december havde jeg haft en orienterende samtale med viceskoleleder John Reuter på ISJ. Han fortalte mig, hvordan arbejdsgangene var på skolen, og at han til bestyrelsens orientering udarbejdede tre forskellige fremtidsprognoser, der forudsatte et fald i elevtallet på hhv. 5%, 10% og 15%. Jeg spurgte ham spontant, om det ikke var bedre, i stedet for at regne på alle de forskellige stipulerede negative tal om fremtiden, så at bruge kræfterne på at skaffe nogle flere elever.

ISJ er genbo til den amerikanske ambassade.

Onsdag aften den 4. januar kørte jeg til Østerbro, hvor jeg indrettede mig i en tidligere nonnecelle på 4. sal. Jeg havde en seng og et bord og fik en transistorradio derop dagen efter. Om aftenen talte jeg længe med dem derhjemme. Næste morgen begyndte skolen, men heldigvis kunne John Reuter guide mig gennem dagen.

En regel, jeg ikke forstod, var, at man fra hovedporten ikke måtte gå til højre indenfor og hen til glasdøren ind til aulaen. I stedet skulle man gå til venstre rundt om hele den store bygning og ind i hjørnet af skolegården. Hvorfor denne omvej?

Jeg lod mig ikke overbevise af frygten for, at glasdøren kunne blive knust, så jeg gav besked om, at fra nu af skulle man gå den direkte vej til højre og gennem glasdøren ind i aulaen. Her kunne man så vente til kl. 8.01, hvor klokken ringede, og døren til teatersalen blev åbnet indefra. Det er enkelt og forståeligt, så det gør vi!

Om fredagen bad jeg den erfarne sekretær, Jytte Kragh, om at fortælle om sit arbejde som skolens telefonstemme udadtil. Hun fortalte, at når forældre henvendte sig for at høre om muligheden for, at deres barn kunne begynde på skolen, var der en meget kontant procedure: Hun tog en kuvert og skrev navn og adresse på direkte fra telefonsamtalen. Efter samtalen lagde hun en indmeldelsesblanket i kuverten og fluks i postbakken til stempling. Det var effektivt!

MEN: der blev ikke skrevet et "kundekartotek" over dem, der henvendte sig, så hvis tilmeldingsblanketten ikke kom tilbage til skolen i udfyldt stand, førte det hele ikke til noget. Med den afsendte kuvert forsvandt adressen ud i det blå!

Jeg ændrede straks den procedure. Når forældre ringede til skolen, inviterede vi dem nu til et besøg og en samtale med skolelederen. Der blev straks fundet en tid og sat en time af i min kalender til samtale og rundvisning. Ved dette møde gav jeg dem en optagelsesblanket. Ikke en tilmeldingsblanket, men en blanket, der hed "Anmodning om optagelse". Det skulle være helt klart, at det ikke var en selvfølge, at man kunne få sit barn ind på skolen. Men når forældrene havde været på besøg på skolen, indmeldte 95 % af dem deres barn. Og efter besøget på skolen var det vigtigt for dem, at barnet blev optaget, fordi de havde fået et godt indtryk af omgangstonen og hele forholdet mellem børnene og os voksne. Mest når jeg sammen med dem gik rundt på skolen, og eleverne frimodigt kom hen og nysgerrigt spurgte mig, hvem gæsterne var.

Vi besluttede i samarbejde med bestyrelsen at invitere alle forældre til børn på skolen til en præsentationsaften i teatersalen, hvor de kunne stille spørgsmål til mig som ny skoleleder. Vi kunne ikke vide, hvor mange, der ville komme, men en del ville jo nok gerne "se giraffen".

Der kom 60 – 75 forældre, og jeg indledte med at fastslå, hvad jeg opfattede som en god skole. "Der kræves egentlig kun tre ting, sagde jeg: 1. Eleverne skal gå glade i skole om morgenen. 2. I skolen skal de lære det, der hører sig til, og 3. De skal gå glade hjem igen om eftermiddagen". På baggrund af dette korte oplæg stillede forældrene mange spørgsmål, og det blev en udmærket aften, hvor vi holdt en pause midtvejs til en forfriskning. Selv lagde jeg særligt mærke til familien Aalling,

der som protestanter udtrykte deres tydelige ønske om, at skolen skulle formidle kristne værdier. Og det var jo noget, jeg som protestant, kirkeligt aktiv, økumenisk orienteret og med en katolsk familie meget let kunne tilslutte mig. Vi sluttede med en aftensang og var enige om, at vi havde haft en god aften, selv om der ikke kom så mange, som vi egentlig havde ventet.

I flere år havde skolen afholdt en PR-aften for kommende elevers forældre. Den var sat til tirsdag den 31. januar 1995, og her skulle indskolingens lærere møde og prøve at vise skolen fra dens bedste side. Jeg ændrede aftenens indhold og inviterede børnene med. Nu kom det til at hedde "Velkomstmøde" i stedet for "PR-møde", og børnehaveklasselederen og -assistenten lavede et godt program til de børn, der dukkede op. Samtidig satte vi mange annoncer i Østerbros lokalblade for at indbyde forældre, der ikke selv havde henvendt sig til skolen. Så mange annoncer, at et læserbrev i Østerbro Avis lød: "Ja, Nu ved vi efterhånden godt, at den katolske skole har fået ny skoleleder!" Det var godt! Budskabet var trængt ud i lokalområdet.

Velkomstmødet gik fint, og vi fik efterhånden en fyldt børnehaveklasse med 24 børn, hvor der sidste år med nedadgående tal kun var 17. Men to børnehaveklaser kunne vi ikke få. Alligevel var det en væsentlig ændring, der allerede havde vist sig: I stedet for, at det var lærerne der gik rundt den aften og håbede, at forældrene ville indmelde deres børn, så var det nu forældrene der gik rundt og håbede, at der blev plads til deres børn til august. En fejl kunne vi dog først nå at rette til næste skoleår: Velkomstmødet burde afholdes allerede i oktober og ikke i januar. Folkeskolerne indbød jo til et tilsvarende møde i december, og vi skulle holde vores først! En mindre ændring, jeg hurtigt foretog, var at opsigte abonnementet på Politiken og i stedet få Kristeligt Dagblad hver dag, så avisen lå på lærerværelset kl. 8 – 16. Med avisskiftet signalerede jeg, at skolens linje ikke er kulturradikal.

For at gøre de ældste elever i 8. – 9. klasserne aktive i årets featureuge besluttede vi at vi skulle lave MINISAMFUND. Det var noget jeg havde afprøvet på Rygaards Skole og i Maribo flere gange. Og hver gang med succes. Det krævede minutiøs forberedelse med udnævnelse af en regering af 2 elever fra hver deltagende klasse og regeringsmøder i spisebrikvartererne både i januar, februar og marts. Derefter åbent hus for "udlændinge" lørdag den 1. april. Her kunne de producerede varer i samfundet købes for Minimaler, som man vekslede sig til i banken. Mod vekselgebyr naturligvis. Banken skal jo også leve!

Som de andre gange var det en stor succes. Der blev oprettet mange virksomheder med hver sin elev-direktør, der ansatte og fyrede arbejdere. Det varede ikke længe, før en doven elev, som lå under et skolebord og hyggede med en pige fra en anden klasse, blev fyret af direktøren. Han måtte så melde sig i "kommunens arbejdsformidling" og acceptere en lønnedgang på 40 %. Indtil han evt. kunne blive ansat i en anden virksomhed, hvor direktøren stolede på hans arbejdsindsats.

De ansatte fik jo løn i Minimaler og kunne købe frokost i Madfabrikken til en rimelig pris. Man blev direktør ved at ansøge regeringen om jobbet, og ansøgningen skulle være med gode bilag, f.eks. anbefaling fra sin matematiklærer, afskrift af sidste karakterbog eller lignende. De elever, der havde foreslået oprettelse af en bestemt virksomhed, havde ret til selv at blive direktør og få tre gange så meget i løn som en alm. lønarbejder. Foruden naturligtvis ret til at lede og fordele arbejdet.

Forberedelserne gik rigtig godt: en matematiklærer blev finansminister, og jeg var som skoleleder statsminister. De ca. 100 elever i de ældste klasser blev samlet i teatersalen nogle gange med en uges mellemrum, hvor samfundsreglerne blev forklaret, og alle kunne stille spørgsmål. Som ny skoleleder var jeg heldig i en af de timer: Jeg sagde til alle, at de skulle tage kasketterne af, og det gjorde de undtagen én! Jeg gentog det, men han lod som om, han ikke hørte det, da jeg så på ham og sagde det igen. Så tog jeg svampen og kaste efter ham – og RAMTE heldigvis hans kasket, så den faldt af! Alle grinede, og jeg havde vundet konfrontationen.

De store elever var meget interesserede, da de hørte, at alle virksomhederne var aktieselskaber, og at de selv kunne opkøbe aktier og tjene rigtige, danske kroner på handelen, hvis virksomheden gik godt. Madfabrikkens direktør opkøbte 51 % af aktierne – for 1.020 danske kroner – og han tjente godt, for aktiekursen var steget til næsten kurs 200 på de fire aktive dage, samfundet holdt åbent. Han var en hård chef, for var der dovne arbejdere i fabrikken, fyrede han dem. Aktiekursen skulle jo stige! Og det gjorde den.

Da hele MINISAMFUNDET var slut i april, blev aktiekursen udregnet af firmaet A/S Revision, og så kunne man sælge aktierne til banken for den nye kurs. Hvis hele samfundet så gav underskud, kunne finansministeren devaluere Minimalerne, før borgerne og udlændinge kunne sælge dem tilbage til banken – igen mod gebyr. Men en devaluering blev nu ikke nødcendig.

I månederne februar – marts blev de store elever stadig mere aktive med at planlægge aktiviteterne, og direktørerne indgik aftaler med andre firmaers

direktører. Nogle lærere mente ligefrem at kunne se, at fraværet i klasserne blev mindre i disse måneder. Og da samfundet åbnede, fortalte en direktør, at han spekulerede så meget på firmaets økonomi, at han næsten ikke kunne sove om natten!

Madfabrikken havde jo den største økonomi, og pigen, der var direktør her, fik en medarbejders mor overtalt til at komme som "praktikant" i fabrikken mod blot at få betalt sin frokost hver dag. En så positiv og billig "fremmedarbejder" tillod regeringen med glæde, og der var jo ingen lov, der forhindrede initiativet med en praktikant. (Se evt. oversigtspapirer fra MINISAMFUNDET 1998 senere i denne tekst).

Mens vi således forberedte os på featureugen i slutningen af marts, skulle vi også være omhyggelige med at planlægge markeringen af 50-året for bombningen af Den Franske Skole på Frederiksberg den 21. marts 1945.

I løbet af 1994 indsamlede ISJ omkring 250.000 kroner til en skulptur, der skulle rejses foran skolen og afsløres på 50-års dagen. Skolens dygtige billedkunstlærer, Dorte Philipsen, der har oprettet og leder "Galleri Gammel Lejre," henvendte sig til kunstneren, Anders Tinsbo. Han udførte en smuk bronzeskulptur, som han navngav "De Tre". Den blev opsat primo marts og tildækket, så alt var parat.

Som skoleleder, uddannet i Historie, skrev jeg en kortfattet pjese om den tragiske bombning af Den Franske Skole i 1945. Jeg undgik alt det, der er uenighed om, og beskrev selve begivenheden: Første bølge af Royal Air Force's maskiner strøg mod målet, der var Shellhuset, Gestapos hovedkvarter. Men en af maskinerne ramte en lysmast og blev slået ud af kurs. Den styrtede ned lige ved siden af Jeanne d'Arc Skole på Frederiksberg Allé og ramte en benzintank. Nogle af maskinerne i 2. bølge tog fejl af røgsøjlerne fra Shellhuset og fra benzintanken og bombede desværre skolen direkte med bl.a. brandbomber. Skolen udbrændte totalt. 86 af de knap 500 elever blev dræbt sammen med 10 Sankt Joseph søstre og nogle andre voksne.

I anledning af 50-året fik vi genoptrykt bogen "Jeg var der!" Den er skrevet af en tidligere elev på den franske skole, Elisabeth Lyneborg, der nu var præst. Bogen blev givet væk som gave og kunne købes på jubilæumsdagen for 100 kroner.

21. marts 1945.

Frederiksberg Alle. Jeanne d'Arc-statuen th. – der står i skolegården - havde mistet sit sværd i 1995, men vi fik et nyt smedet og sat på plads.

På dagen, den 21- marts, holdt vi først en gudstjeneste i katolsk domkirke, Sankt Ansgar Kirke, i Bredgade og derefter kørte vi skolens elever ud til monumentet for den bombede skole på Frederiksberg Allé. Her blev der nedlagt krans kl. 11.06 – tidspunktet for bombningen. Til stede her var blandt andet repræsentanter for den engelske ambassade og også den mand, der som dreng stod model til drengen på monumentet i Frederiksberg Allé. Efterfølgende blev skulpturen foran vores skole på Dag Hammarskjölds Allé afsløret af Søster Emma Martensen, der som 14-årig selv var elev på skolen under bombardementet. Der var frokost på skolen og derefter mindehøjtidelighed i skolens teatersal, hvor flere af de gamle elever, også Søster

Emma, fortalte hvordan de oplevede bombardementet. Alice Guldbrandsen, der arbejdede på en bog om den strenge, psykologiske holdning, som de overlevende børns forældre blev mødt med af sagkundskaben, var også til stede. Tavsheden var en stor byrde for mange af dem. Bogen udkom i 2005 og hedder: "Tavshed blev min sang". Dagen blev en god og værdig markering af de 50 år, og pressen omtalte da også begivenheden positivt, både før dagen og bagefter.

At eleverne på skolen så – vel inspireret af folkeviddet - ikke kaldte den nye skulptur for "De Tre", men for "Tre pingviner", det måtte vi leve med!

Disse mørke vinteraftener i 1995, hvor jeg var alene i den store skolebygning, fandt jeg på at pynte lidt på de lange ganges udseende. Indgangspartiet og stueetagen så ret godt ud. Her var der malet lysegråt 1.5 m op fra gulvet, og øverst hvidt. Det var Dorte Philipsen, der havde udarbejdet et kunstnerisk prospekt for skolens farver, etage for etage. Og det så fint ud, efterhånden som det blev realiseret. Den flotte blågrå og den hvide farve gik igen overalt, og så havde hver etage sin egen farve – varmere i gløden, jo højere vi kom op i bygningen.

Skolens pedel, Gernot Hoppe, stillede maling, pensler og malerruller frem om eftermiddagen, og efter aftensmaden kunne jeg så gå i gang. Jeg begyndte i kælderen og fortsatte derefter ved "den røde trappe" op til første sal, hvor der af uransagelige grunde var malet mørkt lortebrunt fra gulvet og op i 1,5 meters højde. Det var vel et levn fra 1970-erne, hvor disse brune jordfarver var populære. Og på 2. sal var der tilsvarende malet lyst lortebrunt. De farver forsvandt nu.

Indtil Minisamfundets åben-hus-dag lørdag den 1. april nåede jeg at få kælderen malet færdig, samt den røde trappes rum og 1. sals gang. Det var det vigtigste, for det var her, forældre og gæster kom, når de skulle se skolen. Så 2. sal måtte vente.

Også den gule trappe bag teatersalen trængte kolossalt til at blive malet igen. Store flager af malingen var faldet af, og på alle kanter var den gule maling slidt ned, så den mørke grundfarve tittede frem. Efterhånden som jeg kunne få tid sidst på eftermiddagen og om aftenen malede jeg den om nedefra og nåede efterhånden op til klaverlokalet ved indgangen til kirken på 2. sal. Vægge, dørkarme og gelænder.

I sommerferiens begyndelse brugte jeg nogle sene eftermiddage til at afslibe vinduesmalingen på et af de store trefagsvinduer i kælderetagen af indskolingsbygningen og derefter oliere og male karmene. Der var dobbeltglas, så i virkeligheden skulle jeg male 2 dobbeltvinduer indvendigt og imellem ruderne, før

det så ordentligt ud. Og derefter kom det udvendige, som jeg måtte overlade til professionelle malere efter sommerferien, for et vindue tog rigtig lang tid.

Senere ansatte vi som skole en kvindelig, arbejdsløs maler til at fortsætte. Ved at ansætte hende i stedet for bare at bestille en malermester til at udføre arbejdet, sparede vi jo moms af udgiften, og det blev med en stor bygning til mange penge. Og en privat skole som ISJ kunne ikke slippe for moms, sådan som folkeskolerne kan, fordi de er kommunalt ejede. Altså meldte vi skolen ind i malermestrenes fagforening og sparede de 25% moms af lønnen.

Vi besluttede også at udskifte elevernes stole og borde i 4. til 8. klasse. Problemet med de gamle stole var, at de var slidte, så de foran, hvor sædefineret buede nedad, fik skarpe kanter. De var lavet af formpresset finer, og det øverste lag gik i stykker og dannede kanter. Disse kanter rev pigernes strømpebukser i stykker, og det var rigtig mange af pigerne trætte af. Derfor brugte vi over 300.000 kroner på nye, stilbare og ergonomisk rigtige møbler. Det var næsten hele skolens tilbageværende reserve i "egenkapital", men bestyrelsen godkendte tankegangen, at vi først og fremmest skulle holde på de elever, vi havde. De to 9-klasser fik ikke nye møbler, for de forlod jo alligevel skolen til sommer! 10. klasse havde vi på det tidspunkt ikke fået endnu.

Skolens rengøring var ikke i orden. Der lugtede forkert flere steder, og vi forsøgte at få den "støvede fornemmelse" i teatersalen væk. Vi støvsugede udluftningskanalerne og Michael Bock fra 8. klasse og jeg tømte rummet under scenetrappen for gammel cement og puds helt fra skolens opførelse i 1914. Men det hjalp ikke. Først året efter, da vi fik nye gardiner og skiftede det kæmpestore automatiske scenetæppe ud, forsvandt den støvede fornemmelse.

Derimod var det ret let at finde årsagen til, at toiletterne på 1. sal lugtede gammelt. På gulvet var der et broget, mønstret terazzogulv. Det "vaskede" rengøringsfolkene ved at lade gulvkludene glide henover. Men ved nærmere eftersyn viste det sig, at gulvets øverste 4 millimeter var fasttrykket gammelt skidt, som man kunne skrabe af med et stemmejern. Det gjorde vi for at vise dem, hvad der var galt: hele gulvet blev fyldt med, hvad der lignede høvlspåner. Og nedenunder kom det pæne, klare mønster i gulvet tydeligt frem.

Vi besluttede os for at skifte rengøringsfolkene ud. Også fordi de kun efter lange forhandlinger gik med til, at der skulle bruges vand, når man vaskede gulv! De fandt det helt naturligt, at man vaskede gulv ved at lade nogle fugtige patentklude glide

hen over de tørre, snavsede gulve. At bruge vand til gulvvask var en fremmed tanke for dem!

Og et stort problem var også forbruget af tid. Det fandt jeg først efter nogle uger frem til, da jeg for at tale med rengøringsfolkene gik ned i deres rum i kælderen kl. 17.00, en halv time før arbejdet skulle slutte. Men der var ingen! De gik hjem op til en time før den tid var brugt, som arbejdet var opmålt til at skulle vare. Og som skolen betalte timeløn for.

Jeg gik så på besøg nogle dage og talte med dem om deres tidsforbrug og arbejdets omfang. Da jeg spurgte dem, hvorfor de gik, inden de havde været der de timer, de fik løn for, var svaret: "Jeg arbejder meget hurtigt!" Jeg forklarede dem forskellen på timeløn, som de var ansat til, og akkord. Og jeg forlangte, at de ikke gik hjem, før de havde været der de timer, de fik løn for.

Da jeg efter den dag gik ned til dem i rengøringsrummet, var de der indtil deres tid var gået, men de sad bare og drak kaffe og snakkede den sidste time! Så besluttede jeg at opsigte deres rengøringsfirma. Vi aftalte med den dygtigste af dem, Radoman, at han og hans kone oprettede deres eget firma, hvor kun de to sørgede for hele skolens rengøring. De var til at stole på, og nu tror jeg, skolen blev gjort næsten lige så godt rent som i nonnernes tid, hvor man sagde, at det var Københavns reneste skole!

Ved samtalerne med rengøringsfolkene opdagede jeg også, at nogle af dem havde set fordelene ved at gå, inden de aftalte timer var gået. Så kunne de jo hurtigt komme hen til en anden arbejdsplads, hvor de også fik timeløn for flere timer, end de faktisk var der. En af dem fik på den måde timeløn for 22 timer hver dag! Og han udførte vist nok arbejdet på ca. den halve tid. Det gav en god dagløn – højere end skolelederens – hvoraf han kunne sende en stor del hjem til familien i Eksjugoslavien.

16. april var Pave Benedict 16.'s fødselsdag. Samme dag som Dronning Margrethe! Derfor flagede vi med Vatikanets flag og Dannebrog sammen denne ene dag. I dag er det ofte skolens "firmaflag" der pryder de to flagstænger ud mod gaden.

Allerede i foråret opdagede jeg, at det ville være en god ide at åbne i SFO i timen fra kl. 7 til 8 om morgenen i stedet for først fra kl. 12. Mange forældre skal jo begynde på deres arbejde kl. 8.00 om morgenen, og så har de brug for at sætte deres børn af ved skolen før kl. 8. Ganske vist har skolen pligt til at føre tilsyn i gården fra kl. 7.50, men det er ikke tidligt nok. Derfor aftalte jeg med assistenten i børnehaveklassen, at hun kom hver morgen og åbnede SFO kl. 7 – 8, og derefter arbejdede i børnehaveklassen fra 8 til 12. På den måde fik hun en sammenhængende arbejdstid.

Det betød, at der hurtigt kom 10 – 20 børn før kl. 8, og efter et år var der omkring 30 børn, der begyndte så tidligt. Jeg mærkede også i de optagelsessamtaler, jeg havde med nye forældre, at de var meget tilfredse med, at vores SFO havde morgenåbent. Det var de jo vant til fra børnehaven. Underligt, at man ikke på ISJ havde opdaget det noget tidligere, for det betød straks større søgning til vores børnehaveklasse.

Og ISJ havde den stolte tradition, at det var her – i aulaen – at byen Københavns første børnehaveklasse blev åbnet engang omkring 1960, efter hvad skolens historie fortæller. I løbet af 3 år indtil 1998 voksede antallet af børn nu i den samlede SFO fra omkring 35 til næsten 140. En stor gevinst for hele skolens daglige funktion. Derfor fik vi brug for 3 pædagoger til morgenåbningen, og 7 – 8 til den samlede SFO. Efter nogle ikke så heldige ansættelser fandt vi i Birthe Ebbesen en venlig, erfaren og driftssikker leder af skolens SFO.

Efter påskeferien 1995 gik dagene med at forberede afslutningen af skoleåret, optage nye elever og planlægge næste skoleår med timefordelingsplan for klasserne og lærernes arbejdstid. Der kom en del henvendelser om optagelse af nye elever, og vi behandlede dem meget omhyggeligt. Efter en samtale på mit kontor viste jeg

forældrene rundt i skolens nederste to etager: Lærerværelse, den præsentable teatersal, skolebiblioteket og – hvis de var katolikker - evt. skolens store kirke, der havde 250 siddepladser, men ikke blev brugt som katolsk sognekirke om søndagen.

Når vi kom ned i skolegården og skolefritidsordningen, hvor der var børn indtil kl. 17, kom der altid nogle interesserede elever hen og spurgte, hvem gæsterne var. Børnene var jo søde og høflige, og de var en stor gevinst for rundvisningen. Her oplevede forældrene vores yngste elever (BH-klasse til 3. klasse), mærkede at de kendte deres skoleleder godt og også turde spørge mig om noget. De mødte mig jo hver morgen ved morgensang i teatersalen og kaldte mig ved fornavn. (I tydelig modsætning til Sankt Birgitta i Maribo, hvor eleverne kaldte mig: Hr. Eriksen!)

Selv om det lykkedes at få vendt nedgangen i antallet af børn i den nye børnehaveklasse, så faldt skolens samlede antal elever i august 1995, fordi der gik to 9-klasser ud, mens der kun kom en ny børnehaveklasse ind med 24 elever. Elevtallet blev derfor per den 5. september, hvor elevtallet indberettes til Undervisningsministeriet, det laveste hidtil, nemlig 268. Det var et fortsat uafbrudt fald siden 1984, hvor der var 709 elever på skolen. I de 5 år fra 1990 til 1994 faldt elevtallet med i alt 291 elever. Flest i 1992 med 76 færre. Dette store fald i elevtallet var udtryk for en "sneboldeffekt", der var vanskelig at standse, når den først havde taget fart:

Når elever i juni hørte, at nogle af deres kammerater skulle skifte skole til august, ønskede de også at skifte skole, fordi de jo nu ville miste nogle gode kammerater. Derfor blev skolen i begyndelsen af august nødt til at sammenlægge to parallelklasser. Eleverne fra den ene klasse fik derfor nye lærere efter sommerferien, og når eleverne i august opdagede det, valgte nogle at følge efter kammeraterne til en anden skole. Det betød, at ISJ nu fra august havde 1 – 2 lærere for mange ansat.

Erfaringerne fra de foregående år fik ledelsen til at lave beregninger for, hvor mange lærere, der var brug for efter sommerferien, "hvis elevtallet faldt som hidtil". Viceskoleleder John Reuter afleverede beregninger til bestyrelsen på nedgange i elevtallet på 5%, 10% og 15%. Disse tal ønskede bestyrelsen at få før sommerferien, fordi lærere efter overenskomsten dengang skulle opsiges med 12 måneders varsel og til udgangen af et skoleår.

For at være forudseende valgte bestyrelsen derfor at opsiges 2 – 4 lærere med brev inden udgangen af juni, så de var rettidigt opsagt til den 1. august året efter. Forneden på opsigelsen stod der så: "Såfremt elevtallet muliggør det, vil

bestyrelsen meget gerne fortsat ansætte dig fra næste skoleårs begyndelse.” Men nogle opsagte lærere valgte naturligvis i sommerferien straks at skaffe sig et nyt og sikkert job allerede fra førstkommende 1. august.

Dermed skulle der primo august ændres i fagfordelingen mellem lærerne. Nogle klasser mistede således deres klasselærer eller faglærer, og en del elever valgte så af den grund i august at finde en anden skole. Det bidrog til ”sneboldeffekten”.

Der skulle en vældig kraft til at standse denne sneboldeffekt. Men et godt tegn var det, at skolen per 1. august 1995 kunne ansætte en ny lærer. Det blev Ove Therkildsen, der havde været ansat i en løs stilling siden august 1994, men som nu blev fast ansat. Den første nye læreransættelse i 10 år! Og Ove, som både fagligt og pædagogisk var en rigtig dygtig lærer, forblev på skolen i 25 år, til han i efteråret 2019 gik på pension. Han personificerede skolens vending fra nedgang til opgang!

Ove Therkildsen.

Efter 14 dages privat familiesommerferie i Norge tog jeg fat på næste skoleår mandag den 31. juli. I juli havde jeg fået en omhyggelig murermester fra Maribo til at komme og ordne alvorlige mangler udvendigt på skolen. Bygningen er udvendig pyntet med et gennemgående sandstensbånd i knap 2 meters højde hele vejen rundt. Men mørtelen langs profilen var gennem årene ædt af vind og vejr, så der løb regnvand ind i muren ved hvert regnskyl. Alle disse revner udbedrede murermester Engbirk i to uger af juli, hvor han simpelthen flyttede ind på skolen sammen med sin søn, Bo, der gik på Sankt Birgitta Skole i Maribo. På den måde fik vi det mest påtrængende udbedret, uden at vi behøvede at få et tilbud i forvejen. For det ville helt sikkert være blevet meget dyrere, end det nu blev uden tilbud. Og arbejdet var førsteklases.

Den sidste uge af sommerferien havde vi formiddagskaffe og rundstykker kl. 10 til de lærere, der kom på skolen for at forberede det nye skoleår. Det var en god, langsom og hyggelig måde at varme op til næste uges travle og hektiske dage.

Børnehaveklassens elever modtages på deres første skoledag. (senere foto).

Fredag den 4. august optog jeg en elev, der havde afrikansk mor og dansk far: Nicholas, til 8. klasse. Da min egen søn, Anders, også skulle begynde som ny i 8. klasse, fik jeg ham til at vise Nicholas rundt i den kæmpestore bygning – også på kirkeloftet, hvor den hvide nonne siges at husere. Anders havde været herinde nogle dage og med en hovednøgle havde han vist været overalt i bygningen. Nu blev de to gode venner, og det førte til, at Nicholas senere boede hos os i skolens store lejlighed i hele 8 år og blev min plejesøn.

Skoleåret 1995-96 begyndte efter planerne: De store katolske elever rejste på klosterophold på Nütchau Kloster i Holsten med Søster Raphaele og havde en god

uge. Alle klassernes første forældremøde blev planlagt i tiden indtil efterårsferien, og jeg lovede at komme til en del af hvert møde, først eller sidst, som lærerne ønskede, så forældrene kunne stille spørgsmål til mig. Det var en fortsættelse af min praksis på Sankt Birgitta Skole i Maribo, og det havde mange fordele for alle parter, både lærere, forældre og skoleleder.

Kloster Nütschau, hvor de store katolske elever tog ned sammen med Sr. Raphaelle.

Imidlertid fik jeg i slutningen af august alvorlige smerter i ryggen og måtte lade mig indlægge på Rigshospitalet den 6. september. Det var en streg i regningen, men heldigvis kunne John Reuter overtage ledelsen alene indtil videre. Jeg bildte mig ind, at min sygdom kun ville vare nogle uger, så jeg anskaffede mig en god mobiltelefon og bad om at blive ringet op i min seng på Rigshospitalet. Så blev John udnævnt til skoleleder på den katolske skole i Roskilde med planlagt start den 1. november. Vi løste det ved at John trods udnævnelsen fortsatte hos os til jul, og fra 1. januar fik vi skoleleder Kristian Skov Andersen til at vikariere for mig det halve år indtil

sommerferien 1996. Kristian var skoleleder et halvt år.

Kristian skulle egentlig til jul være gået på pension fra den katolske skole i Nykøbing Falster, men ville godt hjælpe os og vente lidt med pensionen. Han var en erfaren mand og ledte skolen sammen med Dorrit Mondrup, som bestyrelsen i november 1995 udnævnte til ny viceskoleleder efter John Reuter. Og Kristian opfattede skolen og lærerkollegiet positivt i det halve år. En dag, han havde glemt et lærerrådsmøde, og var faldet i søvn på 4. sal, blev han hentet af en medarbejder, og da han trådte

ind i lærerværelset, klappede alle lærerne. "Og det var ikke ironisk," understregede Kristian, da han fortalte mig om det, "det var kærligt ment!"

Selv var jeg ind og ud af hospitalet og på adskillige ugers rekreation, indtil jeg i marts 1996 fik en stor, stivgørende rygoperation på Rigshospitalet. Fra 1. august 1996 genoptog jeg mit skolelederarbejde og fortsatte med de initiativer, som jeg var blevet afbrudt i 11 måneder før. I forbindelse med min sygdom valgte min hustru gennem 18 år, Inge Livbjerg, at forlade familien, så jeg nu boede i skolens store lejlighed alene sammen med min datter på 18 og min søn på 15 år. Og da min datter flyttede hjemmefra året efter, dukkede som sagt Nicholas op og flyttede ind.

Vicer, Dorrit Mondrup, og skoleleder Herluf Eriksen ved et Oldies-arrangement.

Der var naturligvis forskellige arbejdsgange på skolen, som jeg måtte ændre på, for at jeg kunne føle mig hjemme i skolens pædagogiske miljø. Jeg afskaffede skolens praksis med at uddele eftersidninger som straf til nogle elever. De særligt trykte eftersidningssedler blev lagt i historisk arkiv.

Det havde foregået sådan, at eleverne fik en fortrykt seddel med hjem om tidspunktet for eftersidningen – typisk om 2-3 dage, og lige efter skoletid – udfyldt af læreren. Den skulle så underskrives hjemme, så skolen vidste, at forældrene var

klar over, hvor deres barn opholdt sig. Og derefter indsamlede læreren sedlerne igen. Men jeg var imod eftersidninger af princip. Hvis der var noget, som eleven manglede at aflevere, bad jeg i stedet lærerne skrive til forældrene om det eller eventuelt hjælpe eleven med at få det ordnet i en skoletime. Målet var jo, at eleven fik lært det, der var nødvendigt, og ikke kom bagefter.

Men principielt er eftersidninger forkerte. De er lidt forenklet udtrykt en straf. Men når vi går ud fra, at det er noget dejligt at være på skolen, så er det jo en belønning at få lov til at være der en ekstra time - og ikke en straf. Det kan sammenlignes med en elev, der ikke opfører sig ordentligt i en idrætstime. Så fik han i gamle dage ofte lov til at løbe nogle ekstra omgange i gymnastiksalen, mens kammeraterne så på og grinede. Men det rigtige er naturligvis, i stedet for at tvinge eleven til ekstra løb – som jo er noget positivt og godt – så at udelukke eleven fra at være med. Han kan sættes hen i redskabsrummet og se på, at kammeraterne er aktive.

På samme måde er det noget dejligt at gå i skole, og opfører man sig ikke godt, kan man blive udelukket fra fællesskabet. I stedet for at uddele eftersidninger til eleverne skulle lærerne nu sende dem ned til kontoret, hvor vi så - efter aftale med læreren – sendte eleven hjem i en dag. Jeg ringede til forældrene, forklarede sagen og aftalte, hvordan vi gjorde. Det var jo ikke de små elever, men kun de store, der kunne sendes hjem på den måde. Problemer med de små måtte lærerne selv tackle fornuftigt, og så godt de kunne.

Den skrå oversigt viser de nye pædagogiske initiativer, vi tog på skolen 1995 - 2003. (- se bilaget).

Den indsatte "skrå oversigt" viser nogle af de små og større initiativer og ændringer, vi fik iværksat fra 1995 og de følgende år. Nogle af dem var åbenlyst nødvendige, for eksempel udskiftning af skoleborde og -stole. Vi valgte så nogle ergonomisk rigtige møbler, så vi så vidt muligt kunne undgå, at de ældste elever fik rygproblemer, når de sad foroverbøjede i flere timer dagligt. Eleverne tog godt imod dem, og selv om bordpladerne var skrå, kunne vi godt sætte de nye møbler sammen til gruppearbejde 4 og 4, hvis lærerne ønskede det.

I det hele taget ville jeg gerne gøre eleverne mere ansvarlige for deres skole, hvis det var muligt. De skulle gerne føle, at det var *deres* skole. Derfor oprettede vi et nyt elevråd og nyorganiserede samarbejdet på tværs af klasserne med en kontaktlærer. Vi indførte disko-aftener nogle fredage i løbet af skoleåret for de ældste elever og gav klasserne mulighed for at tjene penge til klassekassen ved at "rydde helt op" i

deres klasser, så rengøringsfolkene ikke skulle rydde op, men kun "gøre rent" i lokalerne. Det betød, at alle stolene skulle være hængt op under bordene, så der kun var fejning/vask af gulvene tilbage. Rengøringsfolkene skulle så skrive op på en liste, om der var ryddet op i de forskellige klasser. Og på kontoret blev der efter denne liste overført oprydningsspenge en gang om måneden til de enkelte klassers klassekasse.

Vi indførte også, at 5. klasse var venskabsklasse med den nye børnehaveklasse, så hver nye elev havde en større kammerat til at hjælpe sig i frikvartererne. Denne ordning fortsatte med klassebesøg og fællesarrangementer så længe, klasselærerne syntes, det gik godt.

Morgensang har altid været en god start på dagen for eleverne på ISJ, og da jeg kom, var den velorganiseret og i god gænge. Det var organiseret på den måde, at når eleverne kom lidt før kl. 8.00 var alle skolens yderdøre låst, bortset fra døren ind til skolens aula, hvor eleverne så efterhånden samlede sig. Kl. 8.01 ringede skoleklokken, og samtidig blev dobbeltdøren fra aulaen åbnet ind til teatersalen, hvor morgensangen foregik de næste 10 minutter.

Der var altså kun adgang ind til skolen for eleverne "gennem morgensangen i teatersalen". Kom nogen for sent, måtte de vente i skolegården, til morgensangen var slut, og lærere og elever kom ud og gik til deres klasser. Og heldigvis var der plads til alle i teatersalen – de store elever stod bagest sammen med eventuelle forældre, som var velkomne til at være med til morgensangen.

Jeg indledte morgensangen med at fortælle lidt om dagen – måske fra den udmærkede bog, "Alle tiders Bog", hvor der stod lidt om, hvad der gennem tiden var sket på netop denne dato. Derefter slog jeg korstegn og bad for på Fadervor, og vi sluttede med at synge en sang eller salme, som en af lærerne spillede til. (En sjælden gang spillede jeg selv på flygelet, men så skulle jeg kende melodien godt, for min organisteksamen lå efterhånden mange år tilbage).

Teksten til morgensangene var gennem årene samlet i ringbind på lærerværelset i form af plastsider til overheadprojektor. Sammen med musiklærer Ester Sørensen og en klasselærer udvalgte jeg for nogle måneder ad gangen de sange, vi skulle synge, og opslog dem på lærerværelset, så lærere, der ønskede det, kunne øve dem i forvejen med deres klasser, f.eks. i kristendomstimerne.

Efterhånden udviklede vi den praksis, at jeg kl. 7.50 gik op og lagde teksten på skolens overheadprojektor, der stod på balkonen i teatersalen og lod døren derop til stå åben. Så snart jeg åbnede dobbeltdøren ud til aulaen og lod eleverne strømme ind i teatersalen, var der altid nogle ivrige elever, der gerne ville op og styre sangen på projektoren, så de forskellige vers kom frem, når vi nåede til dem.

Vi vekslede mellem sange og salmer og anstrengte os især for, at der skulle være gode sange til de større elever. I nogle år var de stores yndlingsang Michael Jacksons sang: "Heal the World" fra hans album "History". Når vi havde sunget den, gik eleverne småsyngende på de sidste ord "- for you and me – for you and me" gennem gangene til deres første time. Ikke dårligt at opnå med elever i 8 – 9. klasse!

Da Dorrit efter få år blev ansat som seminarieadjunkt på Københavns Dag- og aftenseminarium (- hvor jeg selv nogle år før havde undervist -) fik vi Torben Møller som ny vicer. Han var ekspert i IT og havde selv haft et IT-firma, som han imidlertid gerne ville forlade, fordi arbejdet tog overhånd og krævede service af ham alle ugens 7 dage. Torben fik styr på skolens IT-politik og overtog efterhånden flere og flere administrative opgaver vedrørende regnskab og årsplanlægning.

Torben Møller – ny vicer fra 1998.

Katolikker, der fejrede messen efter gammel liturgi, gav jeg lov til at bruge skolens kirke, som jo ikke fungerede som sognekirke og derfor var ledig om søndagen. Deres mere farvestrålende gudstjeneste-udstyr ses på farvebillederne i bilagene.

For at give eleverne oplevelsen af at få fortalt historie indførte jeg en fælles fortællertime for de to 2.-klasser. Jeg samlede de 48 børn i skolens SFO-lokale, hver torsdag morgen lige efter morgensang og fortalte dem historie. Jeg fortalte dem om Danmarks historie fra Gorm den Gamle til Dronning Margrethe den første.

Dronning Margrethe 1. som Sveriges konge kaldte "Kong Bukseløs". Det skulle han ikke have gjort! Margrethe kom til at regere både Danmark, Sverige og Norge.

Men jeg indledte med at fange deres opmærksomhed med Kiplings junglehistorier om ulvedrengen Mowgli. Og jeg fortalte historierne udenad, jeg læste dem ikke op. Børnene fik lov at tegne til, hvis de kunne koncentrere sig om både at tegne og høre historie. (-jeg har en stor samling derhjemme på mere end 1000 af disse tegninger fra fortællertimerne.) Efter Danmarkshistorien hørte de Carl Ewalds geniale udviklingshistorie, "Toben", Selma Lagerlöfs fortælling om "Niels Holgersens vidunderlige rejse gennem Sverige"- og sidst på året måske lidt af Homers: "Odysseus' hjemrejse fra Troja". Det var timer, som både eleverne og jeg satte stor pris på, og forældrene fortalte ved forældremøderne i 2. klasse, at børnene gengav nogle af historierne for dem derhjemme ved aftensbordet.

Jeg fortalte først om Mowgli – den *rigtige*, dreng, der kæmpede alvorligt for livet i junglen - og *ikke* Disneys lille tegneseriefigur.

En ekstra gevinst var det, at eleverne og jeg lærte hinanden godt at kende i disse timer. Og for noget positivt – ikke fordi de var sendt ned "på kontoret" til skældud.

I 1990erne var der endnu opdeling af eleverne fra 8. klasse i "udvidet kursus" og "grundkursus" i matematik og fremmedsprog. For at forberede eleverne til denne

opdeling ønskede jeg at indføre 13-skalaen som karakterer allerede i 7. klasse. Det var ikke tilladt i folkeskolen, og der var en del modstand mod det blandt lærerne på ISJ, så vi enedes derfor om et kompromis, hvor ISJ udarbejdede sin helt egen karakterbog. Princippet var her, at eleven skulle sætte sig mål og give sig selv karakter - og derefter skulle læreren give sin karakter ved siden af. Det var en pædagogisk nyskabelse, og det var spændende.

Vores erfaring var, at eleverne ofte var beskedne og gav sig selv en lidt lav karakter, som læreren derefter kunne forhøje. Ved den efterfølgende skole-hjemsamtale var der så lejlighed til at drøfte det hele. Selv om det var lidt besværligt, at karakterbøgerne først skulle ud til eleverne og så samles sammen igen, udfyldes af lærerne og derefter tilbageleveres til eleverne, så var der fine pædagogiske fordele ved ordningen: Eleverne lærte at sætte sig et mål og at vurdere deres egen indsats og fremskridt kritisk.

Systemet blev naturligvis forelagt bestyrelsen til orientering af skolelederen, og her tog man godt imod det. Formanden for bestyrelsen, advokat Peter Løgstrup, foreslog ligefrem, at der også skulle være en rubrik, hvor *eleven* kunne give *læreren* karakter for undervisningen. Det afstod vi dog fra!

Efter nogle år, blev det af undervisningsministeriet besluttet at foretage en stramning af reglerne angående karaktergivning. Der skulle være større ensartethed med hensyn til karaktergivning, så man bedre kunne sammenligne niveauet på forskellige skoler. Derfor måtte vi igen opgive vores pædagogiske initiativ på det område. Men det var spændende i de år, det varede.

Derimod fastholdt vi, at skolen ønskede at være international ved at have elever fra rigtig mange lande. Ud over de mange danske elever, var der næstflest fra Polen, og derefter kom Kina, som næsten 10 % af eleverne kom fra. Lidt over 50 lande havde vi elever fra i 1995, og de talte tilsammen endnu flere forskellige sprog. Derfor ønskede vi at styrke skolens sprogprofil.

Det valgte vi at gøre ved at begynde med tysk og fransk allerede i 6. klasse, hvor de skulle vælge enten tysk eller fransk. Og med engelsk i 3. klasse, 1-2 år tidligere end folkeskolerne. Derved var vi foran folkeskolen, for vi forudså allerede dengang, at man ret snart ville begynde med engelsk endnu tidligere, måske helt fra 1. klasse. Vores hjemmelavede læseplan for engelsk skulle lege sproget ind og benytte sig af naturlig samtale og mange engelske og amerikanske sange.

For at motivere eleverne til at lære sprog, indlagde vi efter nogle år en rejse i 8. klasse til henholdsvis Tyskland og Frankrig. Jeg tog selv med tyskeleverne til Berlin flere år, og i begyndelsen af december tilbød vi desuden alle tyskeleverne uanset klassetrin en endagstur med bus til Weihnachtsmarkt i Lübeck. Jeg syntes, vi burde styrke tyskfaget i skolen. Der bor trods alt mere end 100 millioner mennesker syd for den danske grænse, som taler tysk til daglig.

Vi så også gode pædagogiske muligheder i de programmer, som EU tilbød for at bringe elever sammen fra lande på begge sider af det i 1989 gennemhullede jerntæppe. Det førte til, at vi fra skoleåret 1999-2000 påbegyndte et samarbejde om et COMENIUS-projekt med skoler i Portugal, Frankrig og Italien. Senere kom en skole fra Polen med.

Vi kunne ikke få penge til at gennemføre en egentlig elevudveksling med en skoleklasse, men vi mødtes hvert år på skolerne efter tur og aftalte projekter, som vi derefter gennemførte på samme måde hjemme på skolerne på de samme klassetrin. Et projekt, som vi fra ISJ forelagde de andre skoler, var vores karakterbog, hvor eleverne begyndte med at give sig selv karakter. Det vakte stor interesse hos de andre skolers lærere. Det var 2 – 4 lærere, der deltog i rejserne sammen med 4 – 6 elever, ofte nogle fra elevrådet. Helle Dahl, der i mange år underviste i dansk og engelsk, var en drivende kraft i arbejdet. Og jeg deltog flere gange i det afsluttende møde, hvor projektet blev gjort færdigt og præsenteret for lokalpolitikere i de deltagende byer, som var: Trieste i Italien, Viseu i Portugal og Nantes i Frankrig - foruden os i København.

Det gav os mange gode input fra de andre skoler, dejlige rejseoplevelser og fine venner ude fra Europa. Det var vanskeligt ved projekterne var, at vi hver gang skulle ansøge EU om penge til rejseudgifterne på komplicerede ansøgningskemaer med udførlige forklaringer af projekternes ide og forløb. Og EU-kontoret forlangte perfekte ansøgningsprocedurer og afviste alle ansøgninger, der enten var utilstrækkelige, eller som kom bare en time for sent. Jeg tror, at alle de deltagende lærere har prøvet at renskrive papirerne til ud på natten og køre i postkassen inden morgentømningen. Vi havde jo ikke råd til disse rejser, hvis vi ikke fik EU-tilskud.

På 9. årgang var der tradition for, at klasserne rejste til udlandet i 5 – 7 dage. Det havde været til London, Paris eller en anden storby, men jeg ønskede at disse rejser skulle gå til Rom. Det er jo oplagt, når vi er en katolsk skole at vi benytter de forbindelser, det katolske bispedømme har i Rom. Derfor tilbød vi at give et tilskud

til rejsen for hver elev på 1000 kroner, så alle elever kunne komme med. Vi boede på klosterpensioner, ikke på dyre hoteller, og onsdag formiddag var vi med til paveaudiensen på Peterspladsen – noget enestående for Rom. Efterhånden som det blev indarbejdet i skolens traditioner – og økonomi – er det mit indtryk, at ingen ønskede at ændre denne ordning. (- og på en af rejserne genkendte eleverne pludselig kronprins Frederik og Mary, der var på privat ferie i Rom, og de skrev hjem til en avis om det, så parrets hemmelige rejse blev afsløret. Derefter rejste kronprinsparret straks videre til en anden by!)

Peterspladsen ved pavens onsdags-audiens, som eleverne deltog i.

Efter at vi genindførte 10. klasse på vores skole, fik vi en del elever udefra, som ikke hidtil havde gået hos os i 1.- 9. klasse. De skulle til at lære vores skolekultur, og jeg valgte at lade Helle Dahl være dansk- og klasselærer hvert år og ”designe” dette sidste skoleår. Hun foreslog at tage på en lille udlandsrejse til Strasbourg i første halvdel af året, så snart hun kendte de nytilkomne elever og følte sig tryk ved at rejse med dem. De besøgte EU-institutionerne, der jo en del af året holder til i byen, og havde derfor EUROPA på dagsordenen. Sammen med en erfaren mandlig lærer udviklede hun efterhånden traditioner, der tiltrak elever udefra, så vi i mange år havde en solid 10. klasse med 12 – 20 elever. Et enkelt år opdagede vi, at disse store elever i 10. klasse ikke spiste morgenmad, inden de gik hjemmefra. Vi indkøbte så müsli, havregryn, frugt og letmælk og tilbød dem lidt morgenmad til at sørge for ro i maven og måske hæve blodsukkeret lidt. Nogle af dem tog godt imod det, og vi fortsatte nogle uger, men gentog ikke senere dette pædagogiske sundhedsforsøg.

Støtte til bekæmpelse af elmesygen.

Skolen købte elme-skulpturen ”verdens børn” for at støtte nyplantning af træer i Fælledparken efter elmesygens hærgen.

Skolens forældre var positive og parate til at yde en indsats. De var organiserede i Forældrerepræsentantskabet, der havde egne vedtægter og stod for visse opgaver i årets løb, f.eks. at lave kaffe og bage kager til skolens fester. Det var jo meget positivt, men der havde sneget sig den praksis ind, at der i referaterne fra forældrenes møder blev skrevet spørgsmål til skoleledelsen og sågar kommentarer om, hvordan det efter forældrenes opfattelse gik i de enkelte klasser. Da jeg tiltrådte, gik der nogle lærere rundt og frygtede for, hvad forældrene fandt på at kritisere dem for i det næste mødereferat fra forældrerepræsentantskabet. Det var en helt urimelig ordning, som måtte laves om.

Vi ændrede det ved, at jeg meddelte, at jeg naturligvis sammen med lærerrådsformanden ville deltage i alle repræsentantskabets 4 årlige møder og sørge for, at referatet blev trykt og uddelt til hjemmene i skoleregion. Det lettede arbejdet for repræsentantskabet, men vigtigere var, at skolen derved kunne rense uheldige formuleringer fra, så lærerne ikke behøvede at læse forældrenes mening om deres undervisning i disse referater, hvor det naturligvis ikke hørte hjemme. Vi foretog samtidig en kritisk gennemgang af vedtægterne for forældrerepræsentantskabet på ISJ. Det må gøres en gang imellem for at sikre, at skolen ikke udvikler sig i retning af forholdene i folkeskolen. Og nu så jeg en god anledning, som samtidig gjorde lærerkollegiet mere trygge.

Det var nu blevet tid til at digitalisere skolebiblioteket, så vi ikke længere skulle have lånerkort i bøgerne. De skulle tages ud ved udlån, stemples og sættes ind igen bagefter. Skolebibliotekar Marianne Rishøj var meget interesseret i det og gennemgik hele den store bibliotekssamling af bøger i løbet af et par måneder, hvor

vi til gengæld holdt biblioteket lukket, så hun på den måde fik tid til det store arbejde, uden af det kostede skolen penge. Vi indskrænkede i stedet vores service og holdt på den måde udgifterne nede. Det var dog nødvendigt at få lidt hjælp udefra i form af en 19-årig gymnasiepige, Maria (min datter), der tastede bøgerne ind i systemet til en rimelig timeløn. Herefter kunne Marianne overkomme meget mere, og der forsvandt ingen bøger. Da vi året efter fik indført "det enstrengede system", som indebar, at alle skolens taskebøger ved skoleårets start nu blev udleveret til eleverne via bibliotekets database, sparede vi også arbejdstimer for viceskolelederen, der hidtil havde stået for årets bogudlevering.

Senere blev biblioteket videreudviklet med computere, der var på internettet i et tilhørende lokale, hvor der også blev plads til classesæt og lærergruppemøder. Med adgang til "verdens største bibliotek"- internettet - blev betegnelsen ændret fra skolebibliotek til Mediatek.

Skolens bygninger blev opført i 1914 og krævede vedligeholdelse og forbedringer. I de fleste klasselokaler var akustikken et problem, så elever kunne få hovedpine af at være der mange timer på en dag. Vi fik teknisk vejledning og opsatte lyddæmpende, hvide plader på 40 % af loftsfladen. Det gjorde vi i ferierne med 3 – 5 lokaler ad gangen over 2-3 år, og det hjalp kolossalt.

Et meget akut problem løb vi ind i, da vores børnehaveklassepersonale syntes, at det lugtede lidt oppe fra loftet over 1. sal, hvor der også var en fugtig plet. Det var hverken råd eller svamp, men dueklatter! I mange år havde duerne holdt til deroppe under taget, og de kom ind gennem udluftningshullerne i tagstenene, som for længst havde mistet de ståltrådsnit, der skulle hindre fugle i at flyve ind.

Da vi fik lokket pedellen til at gå derop – og senere håndværkerne – fandt de 40 – 50 cm duemøg over hele loftet! Det var mange års produktion. Og det lugtede! Vi flyttede børnehaveklasserne ned i skolens SFO et par uger, og så blev lofterne tømte, loftspladerne taget ned, bjælkerne desinficeret, og nyt loft sat op. Og meget færre duer oppe på tagrygningen end hidtil var resultatet. Vi havde jo vænnet os til, at i byen er der duer, og ingen havde vist tænkt på, hvor de mon egentlig boede.

Håndværkerne, der arbejdede med mundbind på og derfor ikke kunne lugte så meget, opdagede alligevel, at der var råd i spær og loft over den lille gymnastiksal.

Den blev bygget til eleverne fra Jeanne d'Arc Skolen, der blev bombet i 1945. Vi fik træet undersøgt og måtte udskifte en del af det og forstærke konstruktionen andre

steder. Og noget af tiden måtte vi lukke salen og forbyde elever at gå derind. Deres idrætstimer foregik så i teatersalen i stedet. Vi var faktisk bange for, at loftet over den lille gymnastiksal skulle styrte ned, men det holdt til den større vægt af tømmerne deroppe, mens de reparerede det.

Under den værste orkan, Danmark har oplevet – 7 blev dræbt og 800 såret rundt i landet - decemberorkanen "ADAM" i 1999, blev mange hundrede tegl flået af skolens hovedbygning. Jeg stod i min lejlighed på 3. sal om natten mellem den 3. og 4. december og så teglene lette og blive kastet ned i skolegården, hvor de knustes.

Næste morgen blev skolegården lukket for eleverne, der holdt indefrikvarter, og så fik vi ryddet op. Men vi havde ikke flere ekstra sortglaserede tegl af samme type som de gamle, så skolens faste muremester, Terndrup, fik sine folk til at omlægge tegl flere steder på taget. Og så måtte vi bruge en anden type tegl på de steder, hvor man ikke ser det så meget. Arbejdet lykkedes, og det blev gjort godt af Terndrup og hans søn.

Også skolens smedejernslåge trængte til udskiftning. Den kunne ikke mere låses om natten, for hængslerne var rustne, og den var sunket lidt. Vi fandt et godt smedejernsfirma, Romer, der løste opgaven for os, og det var førsteklases arbejde. Da tænkte jeg, at det er fordelene ved at bo i hovedstaden: her er gamle traditionsbundne håndværksfirmaer som Terndrup og Romer, der har folk, som er stolte af deres håndværk og holder gamle traditioner i hævd. Ganske vist koster det, men de udfører fantastisk fint kvalitetsarbejde.

Blandt de vigtige forbedringer, vi oplevede i disse år, hvor pengene var knappe, var det nye orgel, som vi fik i skolens kirke. Det gamle orgel var et elektrisk kinoorgel, og det var svært for Ester Sørensen at få det til at lyde nogenlunde, selv om hun var dygtig. Til juleafslutningen i 2001 kom en af vore forældre, Per Hallgren, der var direktør i det store byggefirma, Jeudan, og spurgte, om vi var interesserede i at overtage orglet i Kommunehospitalets kirke. Det var vi meget interesserede i, og vi fik lov til at overtage det uden betaling. Det var et orgel, som normalt ville koste en million kroner, og det kom kun til at koste os 22.000 kroner. Vi fik orgelfirmaet Frobenius i Lyngby til at skille det ad, fragte det herover, bære det op i kirken på 2. sal, samle det og stemme det igen. Det var en fantastisk gave, som bestyrelsens formand, Lars Plum, da også takkede hjerteligt for i et brev til Per Hallgren og Jeudan. Jeg tror, at det orgel, et 4-fods Starup orgel med pedaler, kan holde i 100 år! Om aftenen, hvor jeg undertiden trængte til lidt afveksling, gik jeg fra min lejlighed

hen i kirkerummet og spillede på orglet for fuld udblæsning. Der var jo ingen, der kunne blive forstyrret af det i skolens store bygning.

Skolens legeplads trængte også til fornyelse. Der blev nedsat et udvalg, hvor forældrene udgjorde flertallet, og vi fandt sammen frem til et stort kombineret lege- og klatrestativ, opstillet på bløde skumgummifliser. På motionsdagen, fredag før efterårsferien, arrangerede vi "Løb for legepladsen," som indbragte godt 60.000 kroner fra forældre og bedsteforældre, der betalte en aftalt takst per kilometer, deres barn løb. Ved at gøre den elskede fodboldbane lidt kortere, kunne der lige blive plads til det store legeredskab.

Det nye fag, Natur/Teknik, skulle have sit eget faglokale. Faget var "en blanding af biologi og fysik for småbørn," som det er blevet formuleret. Det var svært at finde en lærebog, som læreren blot kunne følge, og det var hensigten at eleverne skulle have lov at lave forsøg og selv opdage, hvad der skete undervejs. Det krævede meget forberedelse, og det var ikke et fag, som lærerne i disse år stod i kø for at overtage ved fagfordelingen. Derfor var jeg glad for, at James Malone, gerne ville tage læreruddannelse i faget. James var begyndt i skolens SFO direkte fra Irish Pub i den indre by, hvor jeg havde truffet ham, og han tog derefter læreruddannelse i faget Engelsk, hans modersmål. Han var fra Dublin i Irland. Han spillede fodbold med drengene i SFO og var god til idræt, så han blev snart fast lærer i idrætsfaget også.

Da faglokalet til Natur/Teknik blev færdigt, var der et klasselokale mindre til alm. Undervisning, og med det stigende elevtal fik skolen igen brug for de 6 klasselokaler på 3. sal, som havde været lejet ud til Økumenisk Fællesråd i 10 år. Derfor opsagde vi lejeaftalen vedr. 3.sal og inddrog de 6 lokaler der til skolebrug.

I kælderen indrettede vi et tomt lokale til træsløjd, et fag som skolen tidligere havde nedlagt. Det skulle både være for piger og drenge og kunne kombineres med hjemkundskab, så halvdelen af en klasse på 24 elever havde de to fag samtidig. Det var også skolens forsøg på at understrege, at skolen, som jo engang havde været ren

pigeskole, nu var for både drenge og piger.

Her er James Malone og Helle

Thybo ved Oldies i skolegården.

Skolen tilbød også valgfag i de store klasser, og hjemkundskab blev ligefrem prøvefag med afgangsprøve efter 9. klasse. Ministeriets fagkonsulent i faget meldte et år sin ankomst for at se, hvordan eleverne og skolen taklede at lave prøve i faget. Det var ikke hverdagskost i hovedstaden at gå til afgangsprøve i hjemkundskab, men fagkonsulenten var godt tilfreds med Astrid Bregninges indsats. Et andet valgfag var "Puls 180" som gerne skulle få eleverne til at svede. Det var René Engell, der med sin efterskolebaggrund gerne ville presse de store elever til at yde deres yderste. Om pulsen nåede 180, ved jeg ikke, men faget tiltrak elever nok til at kunne oprettes.

Latin fastholdt vi også som tilbud i 8. og 9. klasse, så eleverne havde et forspring, hvis de ville på gymnasiet, hvor man ikke mere forlangte, at eleverne til sproglig linje skulle have haft latin inden optagelsen. Helle Thybo havde timerne, og eleverne valgte det år efter år. Det mest usædvanlige valgfag var dog "Klassisk matematik," som ikke fandtes på nogen anden skole i kongeriget. Det var skolens mangeårige lærer, den elskelige Benny Nielsen, der i mange år formåede at tiltrække nok elever, der var interesserede i de gamle græske matematikeres klassiske beviser og den

kringlede, men logiske tankegang, der lå bag Pythagoras' og Arkimedes' matematiske og fysiske beviser.

Desværre led Benny af tinnitus og måtte opgive at undervise i en almindelig klasse, fordi der ikke var 100 % ro i timerne. Derfor sluttede han sit lærerliv med at undervise de indsatte i Vestre Fængsel. Her var der ingen baggrundsstøj, men tilstrækkelig ro!

Skolens ældste elever skulle gerne sigte mod, hvad de ville efter deres 9. klasse. Her var skolevejleder John Axberg uforlignelig. Han havde utrolig mange kontakter til skoler og arbejdspladser, hvor han kunne hjælpe eleverne til at komme i praktik i kortere eller længere tid. Det var et stort plus for skolen, at mange af vores elever lærte skoler, arbejdspladser og firmaer at kende, som de måske senere kunne genoptage kontakten til.

Det var ikke let for alle skoler at løse denne praktikopgaven, og det førte til, at skolevejledningen blev nedlagt og opgaven flyttet til kommunerne. Det gjaldt også ISJ som privatskole, så Axberg fik andre opgaver til afløsning af hans tidligere vejledningstimer. Det var et tab for skolen og eleverne, for den nye kommunale vejledning var slet ikke lige så god, som vores egen havde været.

Men vi *skulle* bruge den kommunale ordning – desværre!

John Axberg ved hans 40-års jubilæum.

John Axberg fik så til opgave at dække timer med vikar om morgenen, når læreres eventuelle sygdommeldinger indløb. Hidtil havde viceskoleleder Torben Møller stået for det, og han var meget effektiv, men havde for meget at lave. Historien gik, at fordi Torben kunne forekomme lidt brøsig i telefonen, foretrak nogle lærere at melde sig syge midt om natten, så de kunne indtale besked til telefonsvareren og ikke træffe ham personligt. Men når de så ringede op kl. 03.30 og ventede på kliklyden, så de kunne indtale besked, så blev der bare sagt: "Det er Torben". Læreren ventede på et klik, men det kom ikke. "Det er Torben her," blev der sagt igen, "er der nogen?" Så

lagde læreren røret på og ringede lidt før kl. 07.00 om morgenen, som var den tid, Torben havde anbefalet.

Nu overtog Axberg opgaven, og han ville ikke tage telefonen midt om natten, når han lå i sin seng. Derved steg sygefraværet måske en smule, jeg husker det ikke. Men jeg husker en oplevelse, Axberg fortalte om fra en morgen, hvor han modtog sygemeldinger. En lærer havde tidligt fredag morgen - dagen inden vinterferien - indtalt sin sygemelding. Med hostende, hakkende stemme.

Men han havde glemt, at der også på toiletterne i lufthavnen sad højtalere, der tydeligt annoncerede, at "så er der afgang for rute 147 til Gran Canaria. Det er udgang B 17". Ordene fra højtaleren overdøvede næsten den sprøde sygemeldingsstemme, men Axberg hørte det naturligvis – for læreren kunne jo ikke slette det indtalte! Men hvad skal man gøre, når ferieflyet afgår fredag formiddag?

John Axberg var i øvrigt den første dreng, der fik lov til at gå som elev blandt skolens piger. Hans mor, "Fru Erna," var der stil over. Hun var en institution på skolen som gymnastiklærerinde for pigerne. De var klædt i sorte dragter, og deres øvelser havde noget balletagtigt over sig, selv om det var længe før, man brugte musik i gymnastiktimerne i folkeskolen. "Fru Erna" var frygtet af pigerne for hendes skrappe disciplin. Hun havde en danseskole i Store Kongensgade og var altså kun timelæreransat af søstrene på deres skole. Hun var alenemor med John i alle årene, og hun boede i en pæn ejendom på Østersøgade, som John senere arvede. Her holdt hun gløgg-party for skolens ansatte op til jul. Da jeg i december 1996 blev indbudt, sagde jeg jatak og mødte op sammen med nogle få til et stilfuldt eftermiddagsparty. Fru Erna havde lejet en dame til at servere for det lille selskab, og de små kaffeborde var dækket med det fineste Villeroy & Boch porcelæn med julemotiver.

John var ansat som lærer på ISJ hele sit lærerliv og går først på pension i 2022. Han har enestående pædagogisk tæft. Måske fordi han var blevet opdraget af en streng, principfast mor, havde han indfølelse og forståelse for klassens mere forknytte elever. Da han, skolens første dreng, forlod Institut Sankt Joseph i 2022, var der ca. lige så mange drenge som piger på skolen.

Skolens featureuge blev arrangeret på skift mellem klasserne, og gennem årene vekslede de både med hensyn til indhold og omfang. Et år, da det var Annelise Lassens klasse, der stod for tur, spurgte hun mig, om jeg ville stå for igen at afvikle MINISAMFUND ligesom vi havde gjort det år, jeg kom. Vi gentog det så i 1998, og her er nogle af de papirer, som dette pædagogiske vovestykke kastede af sig:

Den omfattende planlægning fremgår af datolisten (bilag).

Kurslisten, der viser virksomhedernes aktie-slutkurser, giver et godt overblik: Her var både risiko for at tabe penge og mulighed for at score kassen. Som i det virkelige liv! Men de fleste aktier endte i positiv kurs. Og med en ekstra indsats kunne direktøren og medarbejderne få kursen til at stige. Derved kunne de ansatte tjene både deres løn og en kursgevinst. Mange direktører i det private erhvervsliv optjener jo på samme måde aktieoptioner som motiverende for deres indsats.

Vi gjorde også pressen opmærksom på vort usædvanlige og vovede MINISAMFUND, hvor eleverne kunne tjene rigtige menneskepenge på deres aktiespekulationer, hvis de altså var kloge nok. Nogle af avisartiklerne er taget med her – se bilag.

Institut Sankt Joseph ligger som genbo til den amerikanske ambassade på Østerbro i København. Det betød meget i 1960-erne, da der ofte var Vietnamkrigsdemonstrationer mod USA. Og da det er forbudt at opholde sig på fortovet ved ambassaden, foregik alle demonstrationerne på selve kørebanen eller på skolens fortov, der er hele 13 meter bredt. Som et minde om den tid var der opsat pigtråd øverst på skolens klostermur ud mod fortovet. Det var for at hindre demonstranterne i at kravle over muren og tisse i skolegården indenfor. I 1990-erne var der nu langt færre demonstrationer end i 1960-erne, og de foregik næsten aldrig i skoletiden, men derimod om eftermiddagen og aftenen, og typisk lørdag-søndag, hvor skolen var lukket. Jeg fik pigtråden taget ned, så skolen udefra ikke skulle ligne et fængsel.

Men ambassaden var godt bevogtet, dels af dens egne vagter, der ikke tillod nogen at komme ind, hvis de ikke havde en aftale, og dels af dansk politi. Hvis vi ringede til politiet og bad dem komme og tage sig af et problem, rykkede de lynhurtigt ud fra Store Kongensgade Politistation på grund af vores adresse. Og de uskyldigt udseende blomsterkummer foran ambassaden, er i virkeligheden 6 meter dybe betonklodser, der skal hindre lastbiler – eller kampvogne – i at køre tæt på ambassadebygningen. De blev gravet ned efter lastbilbomberne mod US-ambassaderne i Kenya og Tanzania. En far sagde engang til mig: ”Er du klar over, hvor meget det kræver af os at vælge din skole, Herluf? Vi sender vore børn hen til det allerfarligste sted i hele København!”

Engang, da en afrikansk elev p.gr.a. negativitet og dårlig opførsel over for sine kammerater og de voksne blev bedt om at forlade skolen, truede hans far med at tilkalde sine venner, og så skulle jeg få en ordentlig omgang tæv. Trods truslen ændrede vi ikke vores beslutning, men jeg havde fra den dag min datters store,

hjemmelavede rundboldbat fra sløjdundervisningen på Sankt Birgitta Skole stående i hjørnet lige bag mit skrivebord i kontoret. Hvis nu - - -

Et andet problem for skolen var ambassadefolkets parkerede biler med de blå nummerplader. De måtte af hensyn til vore forældres mulighed for at sætte deres børn af foran skolen ikke parkere der mellem klokken 7 og 9 om morgenen. Vores forældrerepræsentantskab havde efter mange ansøgninger omsider fået gennemtruffet dette parkeringsforbud, og så kunne ambassadefolket alligevel ikke finde ud af at rette sig efter det. En dag gik jeg derud lige efter morgensang kl. 8.10, og da kom der en ambassadebil og parkerede lige der, hvor de først måtte holde efter kl. 9. Jeg gjorde den militære chauffør opmærksom på, at der var parkering forbudt her, men han så bare overlegent på mig begyndte at gå over gaden. Så slog jeg min knyttede næve ned i bilens kølerhjelme så hårdt, jeg kunne. Desværre blev der ikke nogen bule. Men officeren vendte sig om mod mig og råbte: "I'll sue you!"

En dag blev der ringet til skolen fra ambassaden. De bad mig om at komme derover, og det viste sig, at det var sikkerhedstjenesten, der havde opdaget nogle skikkelser gå rundt oppe på skolens tag med kikkerter. Jeg blev bedt om at identificere disse skumle personer, der kunne opfattes som en trussel mod ambassaden. Det viste sig, at det var skolens pedel, Gernot Hoppe, der oprindeligt kom fra DDR – Østtyskland. Jeg ringede fra ambassaden straks til ham på hans mobiltelefon og spurgte, hvorfor han og pedelmedhjælperen gik rundt oppe på taget. Han forklarede, at de ville prøve, om man fra skolens tag kunne se den nye Øresundsbro. Det godtog sikkerhedsfolkene på ambassaden, og så var den sag slut.

Bortset fra parkeringsproblemerne havde vi et positivt forhold til ambassaden. Jeg bad om et møde med en ny ambassadør, bød ham velkommen og fortalte om skolens interesse i at beskytte eleverne ved at forældrene kunne køre helt ind til cykelstien og sætte dem af om morgenen. Det forstod ambassadørerne udmærket. Men at få alle de ansatte til at respektere P-forbuddet var straks en anden sag. Han indskærpede dog over for personalet, at hvis de fik en bøde af politiet, så skulle de betale den! Det er ikke nogen selvfølge, at de gør det, når de har en bil med blå plader.

Ved et af disse møder med ambassaden tilbød jeg, at skolens 6.-klasser gerne ville gå Lucia på ambassaden den 13. december, hvis de ønskede det. Og sådan blev det. Efter at elevernes og lærernes CPR-numre var leveret til ambassadens sikkerhedsfolk, gik vore elever hvert år Lucia derovre, sang engelske Christmas

Carols og fik varm chokolade og julekager bagefter. Og så blev der taget billeder til pressen.

I slutningen af 1990-erne indførte vi, at alle ansatte en gang årligt tog på en personaleudflugt. Et år sejlede vi fra Nyhavn til Middelgrundsfortet ude i Øresund og fik middag på den restaurant, der i nogle år holdt åbent derude. Først fik vi en interessant rundvisning af den sidste befalingshavende major, der nu var gået på pension. Omkring år 2015 blev hele øen overdraget til de danske spejdere.

Et andet år besøgte vi museet Ordrupgård, og et år sejlede vi på Roskilde Fjord med Rolf Krake og spiste derefter i land. Interessant var det også med personalet at besøge Casino Copenhagen på Hotel Scandinavia. Hver enkelt fra ISJ fik som gæster en lille sort fløjspose med jetoner i, og så kunne vi ellers spille, til der ikke var flere tilbage. Det gik stærkt med at tabe alle jetonerne, og der var ikke en eneste, der vandt noget. Ved middagen bagefter på hotellet kunne vi så fortælle hinanden om uheld i spil.

Torsdag morgen kl. 7.00 var der katolsk messe for lærerne i kirken. Det var som regel kun Sr. Raphaelle, Ester Sørensen (musiklærer og organist) og mig, der deltog, og det var Dietrich Timmermann, der som præst forestod messen. Han gjorde det ganske kort uden prædiken, men med nadver, som jo i en katolsk messe er det helt centrale. Efter messen fik vi morgenkaffe på lærerværelset, og her sad vi så, mens skolens øvrige personale efterhånden dukkede op.

Kirkerummet er efter 2009 blevet lysnet – orglet skimtes til højre.

Timmermann var en stor mand, der havde et mildt sind og var vellidt af eleverne. Han holdt også en månedlig messe for de katolske elever og deltog sammen med skolens tilknyttede folkekirkepræst, Erik Balslev fra Davidskirken, i de økumeniske gudstjenester, hvor alle eleverne var med, og hvor vi normalt ikke havde nadver. "Dieter", som vi kaldte Dietrich Timmermann til daglig, var født i Sydslesvig og talte med sønderjysk dialekt. Det var for eleverne med til at han fik en særlig aura omkring sig. Ikke som en helgen, men som en lidt anderledes voksen, der altid var rolig og venlig, og som havde en særlig evne til at tale til børnenes hjerter.

Efter år 2000 tog jeg initiativ til at holde katolsk skolemesse for de større, katolske elever fra 6. klasse og opefter i det store spisefrikvarter. Da tiden var knap, begyndte vi straks, når det ringede ud, så vi havde 30 minutter til rådighed. Eleverne havde ikke tid til at spise medbragt mad før messen, men til gengæld gav skolen pizza og sodavand til dem i teatersalen lige efter messen. Det gik godt, og de store elever kunne jo, hvis de var lidt generte, sige at de gik til messe "for at få pizza og sodavand". Men uanset hvad de sagde, så opstod der efterhånden et godt fællesskab mellem de store katolske elever på tværs af klasserne.

Da vi fik ny katolsk skolepræst, David Vincent Nielsen, brød han sig ikke om den form for skolemesser og udtalte, at "det er en form for bestikkelse for at få eleverne til at gå til messe". Dette meget idealistiske syn førte til aflysning af disse messer, indtil jeg i en timelang samtale fik ham overbevist om, at det *dels* var vores eneste mulighed for at holde disse messer. For det ville ikke være populært, hvis messerne skulle ligge i en time, hvor hovedparten af klassen havde almindelig undervisning. Og *dels* at pizzaen netop gav de store teenage-elever en god undskyldning for at gå til messe. Senere forlod David præstestillingen og gik i kloster, hvorfra han dog efter kort tid vendte tilbage til det civile liv og begyndte at arbejde for Caritas.

Efter at en ung, dygtig lærer, Mette Sofie, i 2001 var rejst fra skolen, intensiverede vi arbejdet i lærerteam om hver klasse. Vi afskaffede ikke klasselærerordningen, men supplerede den med en gruppe af lærere, der fik tid til at holde møder og aftale samarbejdet om klassen. Jeg kunne jo mærke, at mange yngre lærere forventede et tæt lærersamarbejde. Mette Sofie gav udtryk for, at hun trods teamsamarbejde ofte følte sig alene om klassen, fordi hun forventede sig et helt ideelt teamsamarbejde, hvor alle levede op til ansvarsfordelingen. De unge lærere var vel ikke egentlig bange for at påtage sig ansvaret i "konfrontationstimerne" alene, men det var alligevel tydeligt, at de helst ville have 2-lærerordninger, hvor det var muligt. I seminariernes uddannelsesforløb sigtede man mod lærerteam og fælles ansvar. Og

den vej valgte vi også – men altså uden at afskaffe klasselærerfunktionen. Vi tog det bedste fra Gentoftes SKUP-ordning, men ikke det hele. Og vi ansatte Anders Christensen som leder af indskoling. Han kom selv ude fra SKUP-ordningen på Hellerup Skole og hjalp os med at vælge ideerne til og fra.

For at få drøftet problemstillingen med alene-lærere og skolens hele udvikling indbød jeg en gang om året lærerrådsformanden og lærernes tillidsmand til at spise middag med min vicer og mig på en restaurant, som vi på skift valgte. Det var et møde uden dagsorden og referat, og undertiden lykkedes det os at få fjernet en misforståelse eller løst en uoverensstemmelse under en sådan middag. Og dagen efter drøftede viceren og jeg naturligvis, om samtalen under middagen havde givet anledning til, at der var noget, vi skulle gøre anderledes.

Og det var en aftale, at vi aldrig skulle referere fra samtalen eller kritisere det sted, som modparten havde valgt. Et år sad vi på øverste etage af SAS-Hotellet ved Rådhuspladsen, en anden gang på et ydmygt sted hvor vi udelukkende kunne få sushi. Men det bed jeg i mig, selv om sushi ikke er min livret. Til gengæld klagede de andre heller ikke, da jeg et år uden at undersøge stedet nærmere havde bestilt bord til 4 på Sankt Gertrud inde ved Kultorvet. Det viste sig at være et super luksus dyrt sted, hvor vi sad i Chesterfield læderlænestole og fik velkomstdrinks og cigarer, inden vi måtte vælge mellem retter på menukortet, der kostede dobbelt så meget, som jeg havde regnet med. Men jeg røbede naturligvis ikke, at det ikke lige var det, jeg havde forestillet mig. Når det drejede sig om at forkæle de to lærere, der havde disse tillidsposter, skulle der vel ikke spares! Og skolens budget holdt nok til denne luksusmiddag for fire.

Efterhånden som skolens elevtal igen begyndte at vokse, satte vi 24 elever som det normale maksimum i en klasse. Det krævede, hvad jeg kaldte "en sund disciplin", og jeg lagde ud med selv at markere ved morgensangen i teatersalen, at eleverne skulle vise opmærksomhed. Jeg fortalte gerne lidt om den enkelte dag, måske ud fra Naturkalenderen, eller ud fra "Alle tiders bog", som også bruges af nogle radioværter. Vi bad Fadervor i den katolske formulering og slog korstegn – alt sammen med respekt og i stilhed, selv om vi var op mod 400 elever. Derved hjalp jeg jo som skoleleder lærerne til også at kunne kræve opmærksomhed og holde en "sund disciplin" i klasserne.

I mine år på Rygaards Skole havde jeg lært, at det var bedst, når den samme person holdt morgensangen hver dag, for ellers lagde eleverne mere mærke til, de

forskellige måder, lærerne gjorde det på, og hørte ikke efter, hvad der blev sagt. Og da det var let for mig at stå for morgensangen, og det var ret sjældent, jeg ikke var på skolen om morgenen, valgte jeg den løsning.

Det gav mig også den gode mulighed, at jeg på de månedlige "Opslagstavlen" kunne indbyde forældre og bedsteforældre til at være med til morgensang, når de kom og satte deres børn af ved skolen. De skulle blot stille sig nede bagved i teatersalen, så alle kunne se. På den måde kunne jeg også undertiden invitere nogle af dem til morgenkaffe på lærerværelset lige efter morgensangen. Det var sådan, jeg lærte Vladimiro Rinaldi at kende. Han var far til vores elev, Sean, var gift med Sheila fra Irland, og de boede i Livjægergade på Østerbro. Han talte kun nogenlunde engelsk, slet ikke dansk og havde ingen danske venner. I Rom, hvor han havde en lille 1-værelses lejlighed, kom han og lavede italiensk mad til os i en efterårsferie, hvor jeg med min store familie havde lejet en privat lejlighed på Via Giulia.

Og senere fik jeg gennem Sheila kontakt til en græsk kvinde, der var hendes arbejdskollega i EU's miljøagentur på Kongens Nytorv og savnede en lærer til sin søn, Jason, der gik på Institut Sankt Joseph. Ham underviste jeg derefter en gang om ugen fra han var 10 år i 2013, helt indtil 2021, da han blev student. En stor fornøjelse – og jeg havde tid, for da var jeg gået på pension! Først da Covid-19 gjorde det besværligt at mødes, måtte jeg støtte ham online, men da var han også 18 år og gik i 3.G på Gefion Gymnasium. Og han klarede sig godt, selv om han på ISJ i 4. klasse var blevet klassificeret som to-sproget og ordblind, dyslektiker. Men han var altså kun to-sproget og ikke ordblind, og det lykkedes mig efterhånden ved stædig træning og ugentlig ros af hans stavfærdigheder gennem 8 år at overbevise både ham og vist også hans mor om det.

Morfaderen til nogle elever, præsten og kunstneren Ejvind Nielsen, deltog også en dag i morgensang, og da jeg inviterede ham til morgenkaffe på lærerværelset bagefter, fortalte han, hvor glade hans børnebørn var for at gå på skolen. "Hør nu, hvad jeg siger til dig" sagde han indstændigt: "Det er en god skole du har her!" Det bekræftede mig i, at det var en god ide at indbyde forældre og bedsteforældre til at være med til morgensang, hvis de ellers havde tid.

I 1997 begyndte Nicholas fra min søn, Anders' klasse tit at komme hos os om aftenen, og ofte spurgte han, om han kunne overnatte hos os. Jeg bad ham ringe hjem og få grønt lys hos sin far, men efterhånden skete det så tit, at jeg spurgte ham, om der var problemer for ham derhjemme. Han fortalte så, at hans far havde

sendt bud efter den afrikanske kvinde, der i Uganda havde undervist Nicholas i engelsk, og at hun og Nicholas ikke kunne være i hus sammen. Hun ville på afrikansk vis dele seng med både far og søn på skift, og det gik jo ikke.

Sagen endte i socialforvaltningen i Svendborggade, hvor man fandt en afrikaner, der var psykolog, til at vejlede Nicholas. Nicholas skulle hjemmefra, og han ville gerne bo hos os, hvor han kunne få et stort værelse på 4. sal med adgang til toilet og bad. Her flyttede Nicholas så ind, spiste hos os på 3. sal, havde private pigegæster på 4. sal som det nu passede ham, og blev boende hos os i 8 år. Han tog HF, læste den etårige HD og dyrkede ellers kampsport. Han valgte en helt anden vej end min søn, der uddannede sig til IT-specialist, mens Nicholas fastholdt kampsporten MMA (Mixed Martial Arts) som det vigtigste i hans liv. Han var meget disciplineret og blev så dygtig, at han vandt europamesterskabet i weltervægt i 2006.

Han var så med i ledelsen af kickboxerklubber i København og Malmø og startede til sidst sin egen MMA-klub, han kaldte "Renegade" (outsideren, eller "den udstødte"). Den holdt til i Studiestræde og senere i Bådsmandsstræde ved Christiania og opnåede stor anerkendelse. Efter nogle år tog Nicholas så til Tanzania, hvor hans mor boede. Han og hans kæreste, der havde eksamen i levnedsmiddelvidenskab, kunne flytte ind i hans mors hus, og Nicholas opstartede så en ny MMA-klub i Dar es Salaam – den første i Østafrika. Her søgte han at få de kriminelle unge mænd fra gaden til at træne og disciplinere sig under hans træning. Et uhyre svært projekt, for penge har de ikke mange af! Vi må håbe, at det lykkes.

Her er Nicholas nr. 2 fra højre med tre medlemmer af hans klub i Dar-es-Salaam.

I 2021 blev Nicholas udnævnt til skoleleder for de 50 elever, som går på en lille skole for de nordiske udsendtes børn i Dar. Derved fik han ret i sit syn på uddannelse, nemlig at "det ikke duer med fine eksamensbeviser, hvis man ikke er god til sit arbejde. Og hvis man er god til sit arbejde, behøver man ikke store eksamener." Nu har han bevist, at det er rigtigt – i Afrika!

Trods mange positive forældrehenvendelser om deres gode oplevelse af at have deres barn på Sankt Joseph, var der også ærgerlige episoder, hvor utilfredse forældre forsøgte at tiltage sig magt over lærere eller sågar over skolelederen. Nogle forældre troede, at fordi de betalte skolepenge, så kunne de også bestemme alt! Den værste episode var den, som moderen til Patrick i 5. klasse fik Ekstrabladet til at tro så meget på, at der blev bragt en artikel om det 5 uger efter episoden.

Patrick var gået på opdagelse på skolens 4. etage. Her åbnede han en dør, hvor der tydeligt stod, at den skulle holdes aflåst, og at elever ikke havde adgang. Der fandt han en sportstaske, som Nicholas ikke havde lagt på plads – Nicholas boede jo i to værelser med bad oppe på 4. sal. Selv om det blev konstateret, at der kun var sportstøj i tasken, begyndte Patrick at fortælle til kammeraterne, at der kunne være en bombe i den. Jeg blev tilkaldt fra lærerværelsets spisefrikvarter og kørte i den lille 2-mands elevator op til 4. sal. Patrick blev ved at hævde, at det skam kunne være farligt med den bombe – episoden skete to måneder efter 9-11 i New York 2001.

Da moderen ikke fik medhold i sin voldsomt overdrevne kritik af skolelederen, meldte hun det til politiet, og jeg var til en samtale på Bellahøj politistation et par uger efter. Her udtrykte politiet irritation over, at "curlingforældre" meldte gårdvagter og andre ansatte i skolerne for deres forsøg på at opdrage eleverne. Den efterfølgende politirapport viste da også, at der ikke var noget at komme efter, men da havde moderen allerede overtalt Ekstrabladets journalist, Anne-Mette Gregers, til at få *hendes* udgave af episoden i avisen primo december 2001.

Den tirsdag, da artiklen kom i avisen, var jeg som skoleleder sammen med Søster Raphaëlle i Lübeck med tyskeleverne for at opleve Weihnachtsmarkt i byen. Bestyrelsesformanden udtrykte mæglende til avisen, at "begge parter har forsøgt at gøre det rette". Dagen efter tilbød pastor Flemming Pless, der var med til morgensangen kl. 8, at han gerne ville skrive et læserbrev til avisen, for han kendte drengens mor, Charlotte Peitzsch, fra tidligere. Det var nemlig hende, der sammen med en veninde fra et ukendt "flyverskjul" i ugevis førte smædekampagne mod skuespiller Claus Pagh og forsøgte karaktermord på ham. Med læserbrevet fra

Flemming Pless, hvor han tog afstand fra Charlotte Peitzsch, som han skrev, at han kendte personligt, var sagen lagt død.

Senere fortalte en af de drenge, der var med ved episoden oppe på 4. sal, at Patricks mor inviterede eleverne fra klassen på computercafé med alt betalt og på den måde forsøgte at få støtte til sin personkampagne. "Men der skete jo ikke noget" sagde Mike Roth, da han senere fortalte om det, han havde oplevet den dag på 4. sal. Og han og hans forældre ville ikke være med i Charlotte Peitzschs' stormløb.

På 4. sal, hvor Sankt Joseph søstrene havde haft deres små celler, var der et helt specielt rum, der altid var aflåst. På døren stod der "Krybberummet".

Søster Raphaelle underviste i billedkunst og katolsk religion i 40 år. Af hende lærte mange elever at få meget ud af lidt i billedkunst, og de elskede hendes glade væsen.

I krybberummet havde Søster Raphaelle alle de julekrybber, som i julemåneden blev tilbudt klasserne at have stående nede i deres klasse. Der var mindst 35 julekrybber med figurerne: Maria og Josef, Jesusbarnet, æsel og okse og hyrderne. Efter jul kom

de igen op i krybberummet, ofte med en seddel om, hvilken klasse de tilhørte. De var meget forskellige: nogle af keramik, mange af træ og andre af papmache eller stof. De fleste hjemmelavede, men nogle indkøbte i Tyskland, hvor der er en stor julekrybbeindustri. Nu 4. sal er blevet bygget om, ved jeg ikke, hvor julekrybberne er, eller hvordan de bliver brugt i skolen. Men søster Raphaëlle var den sidste søster på skolen. Hun døde i 2018 og blev begravet på Assistens Kirkegård ved siden af de mange andre Sankt Joseph Søstre. Graven er markeret af det store kors, der oprindeligt sad på toppen af kirkefløjen af Jeanne d'Arc Skolen på Frederiksberg.

Vi ansatte også en ung dygtig lærer, Rikke Malmberg, der havde pædagogisk flair og var god til at omgås eleverne og venligt overtale eventuelle genstridige. En venlig autoritet! Hun overtog biblioteksarbejdet og blev senere vicer på skolen, da elevtallet efterhånden voksede til over de 741 elever, der var rekorden fra 1978.

Bestyrelsen for Institut Sankt Joseph bestod af 5 medlemmer. Formanden udpeget af Sankt Joseph Søstrenes Ordenssamfund – det var Peter Løgstrup, da jeg blev ansat – et medlem udpeget af den katolske biskop, en udpeget af den katolske kirkes pastoralråd, samt to valgt af og blandt skolens forældrekreds. Det gav et indbygget flertal af de tre katolske udpegede, og det var naturligvis for at sikre skolens katolske identitet. Der blev holdt bestyrelsesmøder hvert kvartal samt ekstra møder efter behov. Som skoleleder forberedte jeg møderne, lavede dagsorden i samarbejde med formanden og udsendte indkaldelse med bilag i store A4-kuverter.

Der var gennem årene forskellige ting, jeg forsøgte at ændre/præge i bestyrelsens arbejde: f.eks. ændrede jeg selve betegnelsen fra "styrelse" til bestyrelse. Der herskede en opfattelse af, at en styrelse var mere fornem end en bestyrelse. Men en styrelse er en betegnelse fra centraladministrationen og noget helt andet, så derfor ændrede jeg bare den betegnelse. Det var undertiden også lidt svært at forklare bestyrelsen, at den pædagogiske ledelse af skolen er skolelederens område, som han orienterer bestyrelsen om, men som er uddelegeret til lederen i hans ansættelseskontrakt. Økonomien, ansættelse af personale samt sikring af skolens identitet er bestyrelsens kerneområder.

At skolens budget for året overholdes kunne også fremkalde nogen uenighed: jeg opfattede det lidt som godt købmandsskab at sikre flere elever på skolen og dermed forøge indtægterne til meget mere end det, der var vedtaget i budgettet. Dermed fik jeg naturligvis flere penge at bruge til skolens forskellige formål. Men det ene forældrevalgte bestyrelsesmedlem ville ikke lade skolelederen bruge flere penge,

end der stod i det oprindelige budget, selv om f.eks. en stigning på 10 elever gav omkring 750.000 kroner mere i skolens kasse. Og i mine år som skoleleder opnåede vi et enkelt år en elevstigning på 53 elever, hvad der gav en øget indtægt på knap 4 mio. kroner på årsbasis. Så skal der naturligvis også bruges flere penge på lærerløn og indkøb af bøger og materialer. Det er en selvfølge, der ikke skulle volde større vanskeligheder i samarbejdet mellem bestyrelse og skoleleder. Når blot økonomien er god, og det blev den jo med stigende elevtal. Vi havde ikke tid til at bruge kræfter på at lave nye, gennemarbejdede budgetter hvert kvartal i takt med, at elevtallet i løbet af regnskabsåret steg. Det var vigtigere at arbejde for skolens kvalitet.

Da skolen i slutningen af 1990-erne fik ny bestyrelsesformand, viceskoleleder Lars Munk Plum, der afløste advokat Peter Løgstrup, foreslog den nye formand, at vi afholdt et møde for ledelse og bestyrelse om skolens fremtidige udvikling. Et møde uden egentlig dagsorden - et møde om vores visioner for fremtiden.

Der kom flere tanker frem, men det mest markante var mit forslag om, at skolen skulle starte et harmoniorkester. Jeg så for mig hele orkesteret – ligesom det, de havde på Sankt Ibs Skole i Horsens – med 6 guldskindende saxofoner i forreste række! Det kneb for den nye formand at gribe ideen, selv om jeg uddybede den en del. Jeg havde jo længe overvejet at få sådan et skoleorkester stablet på benene – med forbillede i Horsens og Aalborgs katolske skolers orkestre. Den nye formand kaldte konsekvent ideen for "Herlufs trutterut" efter den dag, hvor jeg luftede ideen på visionsmødet.

Men jeg begyndte alligevel at forberede det ved at kontakte Danmarks, tror jeg, dygtigste orkesterleder, Ulf Nordlund, der havde oprettet orkestre både i Ålborg, Hvidovre og flere andre steder. Det var kun blæsere og slagtøj, jeg havde i tankerne - ikke strygere, som ville have gjort det til et symfoniorkester. Ulf var fyr og flamme – men først når han havde afviklet en aftale, han havde om at tage til Færøerne og forsøge at etablere et samarbejde på dette område mellem de to altid konkurrerende byer, Thorshavn og Klaksvig.

I mellemtiden begyndte jeg så at indkøbe gode, brugte instrumenter, som Ulf kunne anbefale til et fremtidigt blæserorkester. På skolens budget var der hvert år en konto, som hed "til disposition for skolelederen", hvor der var afsat 10.000 kroner. Dette beløb brugte jeg fra nu af hvert år til brugte blæseinstrumenter, som jeg samlede i nogle indbyggede skabe tæt på teatersalen. Når jeg efter visionsmødet viste kommende elevers forældre rundt, nævnte jeg undertiden det mulige,

fremtidige orkesterprojekt for at vejle forældrenes mening om det. Og hos nogle forældre vejede det tungt i deres valg af skole, kunne jeg konstatere. Så jeg fortsatte mine forberedelser, selv om jeg ikke havde fået grønt lys fra bestyrelsens side. Det var jo klart, at det var et bestyrelsesanliggende, fordi det kostede penge, både til instrumenter og til lønninger. Og jeg vidste allerede, at den nye formand ikke så særlig positivt på ideen. Det var jo heller ikke hans egen!

I 2006 fandt jeg tiden moden til at forsøge en start, og efter at bestyrelsen havde sagt god for en opstart og bevilget de nødvendige penge til lønninger fra august til december, tilbød vi forældre til elever i 4.-5. klasse, der havde klaret en enkel musiktest nogenlunde med rytmer og toner, at de kunne forsøge sig med et blæseinstrument, hvis de havde lyst. Det var en rolig start, men vi opdagede ret hurtigt, at også de yngre elever i 3. og 2. klasserne kunne være med. Så de fik efterhånden også tilbuddet.

Vi havde nogle år forinden forsøgt at oprette et skolesangkor, og det var lykkedes. Bestyrelsen havde krævet mindst 30 deltagere i koret, hvis det skulle oprettes og have 2 lønnede lærere til at spille og dirigere i de to timer om ugen. Vi fik omkring 40 elever med: 38 piger og 2 drenge! Sådan var det ikke med vores lille harmoniorkester. Her kom lige så mange drenge som piger og meldte sig. Foruden Ulf, der dirigerede og underviste i trompet, kornet og valdhorn, ansatte vi 2 timelærere i nogle få timer til klarinet og trombone, så hver elev fik instrumentundervisning foruden samspillet med alle de andre under Ulfs ledelse.

Samtidig hang jeg i med at søge om tilskud fra fonde, Københavns Kommune, og alle mulige firmaer, privatpraktiserende advokater og lignende på Østerbro. Vi lånte også instrumenter fra musikskoler for et år ad gangen, når de kunne se, at de ikke havde brug for dem. Bl.a. var Hvidovre Musikskole meget velvillig – måske fordi jeg kendte musikskolelederen, Holger Steinrud, fra vores fælles år i Maribo.

Københavns Kommunes Musikskole havde nogle år før fået nye, flotte lokaler nær ved Kødbyen, og der skulle eleverne tage ind for at være med. Jeg forsøgte at overtale musikskolen til at oprette spillegrupper ude på de forskellige skoler, men det ville de ikke. Ved en rundspørge til vore forældre havde vi fået bekræftet, at forældrene gerne ville lade deres børn spille efter skoletid på deres egen skole, som børnene kendte, men de var ikke glade for at lade de 8 – 12-årige tage alene gennem byen ind til Kødbyen for at spille der.

Og et samarbejde med Københavns Musikskole om et orkester, der havde hjemsted på vores private, internationale, katolske skole kunne der overhovedet være tale om, svarede de på vores forslag. Vores elever kunne jo bare komme ind til Kødbyen! Vi fik nu for de sidste 6 måneder af skoleåret 2006-07 aftalt et økonomisk tilskud fra skolens egen bestyrelse – indarbejdet i skolens budget 2007. På samme tid fik vi godkendt et tilskud fra Københavns Kommune på 3 x 200.000 kroner for årene 2007, 2008 og 2009. (Til megen ærgrelse for Københavns Musikskoles leder, Ebbe Lund Nielsen, hørte vi. Han ville gerne have haft disse penge til sin egen musikskole. Men han lavede aldrig et helt orkester som vores – kun mindre samspilsgrupper).

Også nogle af fondsansøgningerne gav bonus: Grundfos fonden gav 250.000 kroner, en advokat på Østerbro, der bestyrede et legat, vi slet ikke havde hørt om, Frederik og Elsa Böhms fond, gav 56.000 kroner – i alt skaffede vi i årene inklusiv 2009 mere end 1,5 mio. kroner udefra. Dertil kom så elevbetalingen og de beløb, som skolens bestyrelse efterhånden, år for år bevilgede.

Aktiviteterne bestod i, at grupper af orkesterelver spillede til gudstjenester, juleafslutning, forårsfest, morgensang og andre lejligheder, hvor dele af - eller hele harmoniorkesteret naturligt kunne passes ind. Og selvfølgelig så vi gerne, at elevernes forældre kunne overvære deres børns spil. Derfor arrangerede vi orkester-lejrskoler to gange om året på en lejrskole, hvor eleverne kørte op sammen i bus fredag eftermiddag, spillede til søndag eftermiddag, og så blev hentet af forældrene i privatbiler ved afslutningen. Efter at forældrene naturligvis fik lejlighed til at høre deres børn spille en lille koncert sammen. Det var hver gang en succes for alle!

Efterhånden fik orkesteret over 50 medlemmer, der hver havde et instrument at spille på, og det rygtedes på Østerbro, at der på ISJ var mulighed for, at eleverne kunne lære at spille. Men økonomien var et ømt punkt, og en ansøgning til undervisningsministeriet med begrundelsen, at musikken åbnede nye muligheder for en del elever, der havde læse/stavevanskeligheder blev afslået, selv om ministeren, Bertel Haarder, ved et møde mellem orkesterforældre og ham havde udtrykt sig meget begejstret. Hans embedsmænd ville ikke bevilge pengene, sagde han!

Vi producerede en video om orkesteret og fik dirigent Michael Schönwandt til at medvirke. Også elever, som orkesterdeltagelsen havde betydet et helt nyt skoleliv for, fortalte om det til kameraet. (Videoen hedder "Orkesterskolen" og er vedlagt

denne tekst.) Inspireret af orkesteret og måden voksne og børn her samarbejdede på, brugte jeg undertiden termen: "orkesterdisciplin" i stedet for "sund disciplin". Tanken var, at alle samarbejdede mod et fælles mål, og at man skulle lægge mærke til, hvordan sidemanden spillede, og tilpasse sig helheden. Men det var også vigtigt, at der var en dirigent – læreren – til at få det hele til at hænge sammen.

I foråret 2008 aftalte jeg med formanden for Danmarks Privatskoleforening, Kurt Ernst, at vores orkester skulle medvirke ved foreningens årsmøde på Hotel Nyborg Strand den sidste fredag i oktober. Det betød, at orkesteret fik betalt busrejsen frem og tilbage, og på tilbagevejen kørte bussen til en lejrskole ved Nykøbing Sjælland, hvor der så var musiklejrskole, indtil forældrene kom og hentede dem allesammen hjem. Deres optræden på Nyborg Strand var en succes. Selv om deres spil jo ikke var til en professionel koncertopførelse. Men da tilhørerne netop var skolefolk fra hele landet, var de meget interesserede i selve arbejdet med at opbygge et orkester. Og det fortalte Ulf og jeg lidt om samtidig med orkesterets optræden.

I gennem mine knap 25 år som skoleleder i Maribo og på Østerbro havde jeg haft så travlt med skolearbejde, at jeg aldrig havde haft tid at beskæftige mig grundigt med historie. Derfor agtede jeg at gå på pension, når jeg havde optjent fuld pension som tjenestemand og derved få nogle år til min historieinteresse. Min faglige forening, FGL, beregnede det til, at jeg per den 31. januar 2009 kunne få fuld pension, hvis skolens bestyrelse søgte Undervisningsministeriet om tilkøb af 3 års anciennitet, som skolen skulle betale halvdelen af. Jeg bad derfor bestyrelsesformand Lars Plum om at komme til et møde på skolen i december 2007. Her præsenterede jeg ham for min hensigt, og vi aftalte den plan, FGL havde beregnet for mig. Lærerkollegiet skulle først have besked til frokosten lige før sommerferien, og forældrene til august 2008.

I 2007-08 besluttede vi i et bredt samarbejde på skolen mellem bestyrelse, lærere og ledelse at få foretaget en måling af skolens psykiske arbejdsmiljø. Vi fik professionelle folk udefra til at løse opgaven og efterfølgende præsentere os for resultatet. Det var nok sundt at få det gjort, men det overraskede mig meget, at der var en enkelt besvarelse, der gik på, at vedkommende havde været udsat for seksuel chikane fra ledelsens side! Da vi til daglig opfattede ledelsen som skoleleder, viceskole-leder, afdelingsleder for indskolingen og lederen af SFO, måtte vi fire jo se hinanden dybt i øjnene. Undersøgelseslederen gav os imidlertid den interne oplysning, at vedkommende lærer havde opfattet en person, som vi havde givet midlertidige opgaver på skolen, som en del af ledelsen. Sagen drejede sig derfor ikke om en af os fire.

Det var naturligvis en lettelse for mig som skoleleder, men alligevel gav det grund til eftertanke. I bagklogskabens klare lys kan det vel ses som et tidligt eksempel på MeToo-bevægelsen, der 12 år senere i 2020 fik både de radikales leder, Morten Østergaard og Københavns overborgmester Frank Jensen til at trække sig på grund af indrømmet seksuel chikane.

Institut Sankt Joseph blev oprettet den 17. november 1858. I Fredericiagade ganske vist, men den blev senere flyttet til Esplanaden og i 1916 til den nuværende adresse. Nu nærmede skolens 150 års jubilæum sig, og der blev nedsat et udvalg til at forberede festen. Der blev planlagt festgudstjeneste i den katolske domkirke, Sankt Ansgar i Bredgade, og festligheder i skolens lokaler. Sammen med provincial-priorinde søster Hildegard Doods skrev jeg en kronik om skolen, der kom i Kristeligt Dagblad på selve dagen (bilag), og en af skolens lærere, teolog Louise Knudsen, redigerede et udmærket festskrift. Det blev foreslået af orkesteret, at det skulle opføre en jubilæumsforestilling i stil med de to forestillinger, der havde været vist for elever og forældre en aften i teatersalen de forrige to år ("Legenden om Sankt Joseph I og II"). Men det blev ikke godkendt af skolens bestyrelse.

Orkesterforældrene havde ellers dannet en orkesterforening, hvor forsvarsadvokat Henrik Stagetorn, der havde børn på skolen, havde hjulpet med vedtægterne. Og i oktober 2008 fik forældrene valgt orkesterforeningens formand, læge Peter Gregersen, ind som det ene forældrevalgte medlem af skolens bestyrelse. Alligevel fik den øvrige bestyrelse med Lars Plum i spidsen – og imod skolelederens ønske - minimeret orkesterets optræden ved jubilæet. Det fik kun lov at spille i idrætshallen under frokosten. Og her talte og spøjte bestyrelsens medlemmer så højrøstet, at nogle forældre kom hen til mig og spurgte, om jeg ikke kunne dæmpe bestyrelsesmedlemmerne lidt ned, så man bedre kunne høre orkesteret spille!

Min beslutning om at gå på pension den 31. januar 2009 betød, at jeg sluttede mine 14 år som skoleleder på ISJ til jul 2008, idet januar måned var ferieafspadsring. Da lærerne fik min beslutning at vide ved sommerferiefrokosten ultimo juni 2008 kom det bag på dem. Det var også meningen. Vi aftalte så efter sommerferien, at der skulle indbydes til afskedsreception for mig fredag den 12. december 2008.

Netop denne dag skulle vore 6. klasser gå Lucia på skolen, fordi den rigtige Luciadata – den 13. december - var dagen efter, en lørdag. Luciapigerne gjorde det fint i forbindelse med morgensang, og umiddelbart efter havde vi aftalt, at de skulle gå Lucia hos vores genbo, den amerikanske ambassade. Alles cpr-numre blev givet til

ambassaden, og jeg ville gerne følges med dem, da det jo var min sidste mulighed for at være med. Derfor gik jeg med dem over vejen og havde mit pas i lommen.

Det gik alt sammen udmærket på ambassaden, lysene brændte og pigerne sang til alles glæde. Bagefter fik de, som de plejede, lidt at spise med varm kakao til, og der blev taget et foto med pigerne og ambassadøren. Jeg kom med på billedet, som ambassaden efterfølgende udsendte til pressen.

Da jeg kom tilbage på skolen, var klokken blevet nær ved 11, og sekretæren fortalte mig, at bestyrelsesformand, Lars Plum, havde været der midt på formiddagen og ville tale med mig. Da de fortalte, at jeg var ovre på ambassaden, gik han også derover, men blev ikke lukket ind. Han havde ikke pas med, og end ikke en vicestatsadvokat blev sluppet ind af sikkerhedstjenesten. Så var han gået tilbage og ind på mit kontor. Der havde han lagt en kuvert til mig og var derefter taget på arbejde.

Jeg gik ind på mit kontor og fandt kuverten, hvorpå der med tusch-bogstaver stod: TJENSTLIG ORDRE. Jeg lod være med at åbne den, men lod den ligge og orienterede mig i dagens post. Der var et brev fra Integrationsministeriet, og det åbnede jeg. Det var et afslag på vores ansøgning om 250.000 kroner til orkesteret som integrationsmiddel for de mere end 50 nationer, der var elever fra på ISJ. Desuden planlagdes nogle koncerter med deltagelse af elever fra Lundehusskolen og Klostervængets Skole (nu: Nørre Fælled Skole), idet vi håbede på, at enkelte musikalske elever, der havde klaret Ulf Nordlunds musiktest, ville komme og være med i vores orkester. Samtidig fik jeg at vide, at integrationsminister Bertel Haarders sekretær havde ringet til skolen og meddelt, at Bertel Haarder desværre ikke kunne deltage i afskedsreceptionen, som han ellers havde givet tilsagn om. Politiske forhandlinger forhindrede det, sagde sekretæren.

Jeg gik derefter op til mig selv og lagde sidste hånd på den farvel-tale, jeg havde forberedt. Efter en let frokost gik jeg ned på kontoret en halv time før, receptionen skulle begynde. Og så åbnede jeg brevet fra min bestyrelsesformand. Det var en tjenstlig ordre om, at jeg STRAKS skulle tilbagekalde skolens ansøgning om de 250.000 kroner til orkesteret fra integrationsministeriet.

Da vi samme dag havde fået afslag på ansøgningen, kunne jeg jo roligt ignorere den første "tjenstlige ordre", jeg i mine 25 år som skoleleder havde modtaget. Jeg gemte brevet, indtil jeg engang skulle skrive mine skolelederindringer. Det er nu! (Bilag)

Derefter gik jeg ned i teatersalen, hvor gæsterne var begyndt at indfinde sig. Skolens orkester spillede på scenen, og en del af mine kolleger, skolelederne fra de andre katolske skoler og fra de andre skoler, som vi samarbejdede med: Randersgade Skole, Bordings Friskole, Niels Steensens Gymnasium og flere andre. Nogle få af min familie var der også, men min datter kom ikke, for hun var på hospitalet, og min søn læste IT i Brisbane, Australien og var også lovligt forhindret. Der blev holdt de obligatoriske taler, John Axberg for lærerkollegiet, Lars Plum for bestyrelsen, og jeg selv holdt min farveltale, inden vi sang med på Vera Lynns sang, der blev spillet over højttalerne: "We'll meet again, don't know where, don't know when, but I know we'll meet again on a sunny day!"

Skuffelsen var Bertel Haarders afbud, overraskelsen var, at der kom 6 medlemmer af Studentersangerne og sang 3-4 af deres flotte sange. Ikke Kornmodsglansen, som er deres hofnummer, men det var en flot optræden. Forklaringen på, at de kom, er, at hvert år, når den svenske kirke i november forbereder den store julebasar, så giver jeg Studentersangerne lov til at øve i vores teatersal i stedet for Gustavskirken, som er optaget. Derfor kender vi hinanden.

De sidste skoledage gik uden overraskelser. Vi tog afsked med hinanden ved julefrokosten, afslørede hvem der var nissevenner med hvem - og så hjem og fejre jul. Mellem jul og nytår havde jeg et møde med min efterfølger, Peter Franklin, der blandt andet spurgte mig, om jeg mente, orkesteret kunne fortsætte. Det bekræftede jeg, men sagde, at det krævede god vilje fra begge sider. "Orkesteret er fantastisk til at give skolen god omtale og PR ude i lokalsamfundet", sagde jeg, " - ja, i hele København! For næsten ingen skoler har noget tilsvarende".

I januar 2009 rejste jeg til Australien for at holde sommerferie sammen med min søn og hans kæreste, der begge studerede i Brisbane. Da jeg kom hjem i april, var jeg pensionist og havde herefter kun få gange årligt kontakt med skolen.

Efterskrift: I 2011 fik orkesteret løfte om fra en mor, der var ansat i NOVO, om et nyt tilskud på 250.000 kr. efter at de havde spillet til personalets juleafslutning på NOVO. Dette betalte for en tur til øen Föhr i Vadehavet, hvor orkesteret spillede i efterårsferien med alt betalt. Også en lejr tur til Bornholm gik fint, og det førte til omtale i de lokale aviser og Bornholms lokal-TV. En gruppe blæsere fra orkesteret blev senere også indbudt til at spille i Odd Fellow Logen i Bredgade, men da havde jeg for længst forladt skolelederposten og fulgte ikke længere orkesterbestyrelsens beslutninger om arrangementer.

Senere hørte jeg, at orkesterleder Ulf var blevet bortvist og havde fået inddraget sine nøgler. I december 2011 – efter at orkesteret havde spillet ved et arrangement - blev han ved sin hjemkomst til skolen mødt af en advokat, der ville have hans underskrift på et papir. Men Ulf nægtede at skrive under, og så fulgte en retssag. Han lagde gennem Dansk Musikerforbund sag an mod skolen, en sag som skolen tabte. Så ISJ måtte betale skyldig løn til Ulf samt godtgørelse på 300.000 kroner. Og instrumenterne, som Ulf havde fået som løn, beholdt han, idet han af skolen fik lov – uden nøgle - at hente sine instrumenter den 12. marts 2012. I mellemtiden havde Lars Plum forladt bestyrelsesposten, fordi han søgte at avancere til statsadvokat efter Birgitte Westbergs pensionering, og det så ikke godt ud med en udsigtsløs eller tabt bestyrelsessag mod Ulf, når Lars Plum sad som bestyrelsesformand. Han blev nu ikke statsadvokat alligevel, og fra en jurist fik jeg at vide, at det skyldtes, at han var kommet til at udlevere en dansk kvinde til retsforfølgelse i USA. Men sagen var forældet, så den amerikanske dommer løslod hende straks ved det første retsmøde, så hun kunne tage hjem til Danmark, hvor hun fik erstatning for tilbageholdelsen og udleveringen. Da Lars Plum ikke blev statsadvokat, forlod han posten som vicesstatsadvokat. Senere blev han konsulent for forsvaret – hvor han lige nu i 2020 har nok at gøre, på grund af de svindelsager, der er afdækket i Hjørring, og som forsvaret slås for at frigøre sig for.

Et par år efter opdagede jeg, at bestyrelsen kort efter min fratræden havde bedt revisor Søren Jensen fra Deloitte & Touche om at efterkontrollere mine økonomiske dispositioner de sidste to år, altså 2007 og 2008. Og det meddelte Hanne Grethe Johnsen (forældrevalgt medlem af bestyrelsen og negativ over for orkesteret) til forældrene i et referat fra forældrerepræsentantskabet således: "Det har desværre været nødvendigt----" udsendt den 30.marts 2009. Jeg har af Søren Jensen fået at vide, at han til bestyrelsen rapporterede, at hans undersøgelse viste, at der regnskabsmæssigt og økonomisk ikke var noget at kritisere mig for. Men det glemte samme Hanne Grethe Johnsen at orientere forældrene om. Derved kastede hun uden grund smuds på min embedsførelse uden bagefter at berigtige det eller undskylde.

Tre år efter min fratræden eksisterede harmoniorkesteret ikke mere! Der blev afholdt et afslutningsmøde i Esajaskirkens lokaler, hvor det officielle punktum for orkesterforeningen blev sat. Peter Gregersen blev frosset ud af bestyrelsen og flyttede til Tenerife, hvor han arbejder som praktiserende læge. Men heldigvis er der mange elever, der i orkesterets 6 års levetid fik mulighed for at opdage, at de kunne

præstere noget med et instrument sammen med andre. Det har fået livslang betydning for nogle af dem. Børnehaveklasseleder Karen, hvis søn, Ole, var med i orkesteret, udtalte inden hun flyttede til Norge, at "Orkesteret er det bedste, der er sket på skolen i de år, jeg har været her", og Ole fortsatte med at spille i Norge. (- se også Ezgi Ulas på den vedlagte DVD: "Et orkesterprojekt. Vejen til en bedre skole og et bedre liv").

Arbejdet med at oprette harmoniorkesteret krævede meget tid, lange ansøgninger og mange breve. Samlet en stabel dokumenter på omkring 80 cm's højde. Jeg har imidlertid besluttet IKKE at fordybe mig mere i orkesteret og dermed efterlade de mange bilag til historien. Der er både avisartikler og omtaler fra fagblade som Musikeren i materialet. Forløbet blev naturligvis særlig omfangsrigt på grund af bestyrelsens manglende forståelse for projektet og støtte til det. Men hvor var det godt, vi ikke lod os slå ud af bestyrelsens negativitet. Det fik betydning for nogle af vore elever, der ellers ikke havde stor succes i skolens øvrige skolefag.

I 2008 havde vi opdelt Institut Sankt Joseph i tre afdelinger: indskoling, mellemtrin og udskoling. Dermed indførte vi en ny fordeling af lærernes arbejdstid, så de helst kun skulle undervise i en af de tre afdelinger. Vi tog det bedste fra Gentofte Kommunes SKUP-projekt, men beholdt den gode ordening med, at hver klasse havde en klasselærer, der skulle være ansvarlig for elevernes sociale velbefindende. Om denne ordening med både klasselærer og teams endnu i dag eksisterer på ISJ, ved jeg ikke.

Men jeg ved, at skolen her i 2021 har det godt: den har fået en ny linje: Bilingual med både engelsk og dansk som undervisningssprog.

Og skolen har i dag 800 elever – det højeste tal nogensinde. Det er dejligt at se!

Frederiksberg juli 2021,

Herluf Eriksen
Cand. pæd. Historie
Skoleleder 1995 - 2009